

T.C.

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİ PROGRAMI**

**MAVİSEL YENER'İN "TIRTIL TEYZE" ÖYKÜSÜNÜN
TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ A2 DÜZEYİNE
UYARLANMASI, OKUMA HIZI VE KAVRANABİLİRLİĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇAĞDAŞ GÜR

**TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. ÖMER SOLAK**

ÇANAKKALE – 2024

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİ PROGRAMI

**MAVİSEL YENER'İN "TIRTIL TEYZE" ÖYKÜSÜNÜN TÜRKÇENİN
YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ A2 DÜZEYİNE UYARLANMASI,
OKUMA HIZI VE KAVRANABİLİRLİĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇAĞDAŞ GÜR

Tez Danışmanı
PROF. DR. ÖMER SOLAK

ÇANAKKALE – 2024

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Çağdaş GÜR tarafından Prof. Dr. Ömer SOLAK yönetiminde hazırlanan ve 29/01/2024 tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “Mavisel Yener’in "Tırtıl Teyze" Öyküsünün Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi A2 Düzeyine Uyarlanması, Okuma Hızı ve Kavranabilirliği” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Prof. Dr. Ömer SOLAK

(Danışman)

Doç. Dr. Nurşat BİÇER

Doç. Dr. Hulusi GEÇGEL

İmza

.....

.....

.....

Tez No : 10608395

Tez Savunma Tarihi : 29/01/2024

.....
Prof. Dr. Ahmet Evren ERGİNAL
Enstitü Müdürü

...../...../2024

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Çağdaş GÜR

29/01/2024

TEŞEKKÜR

Mavisel Yener'in "Tırtıl Teyze" Öyküsünün Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi A2 Düzeyine Uyarlanması, Okuma Hızı ve Kavranabilirliği başlıklı çalışmamın hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ederim. Yüksek lisans eğitimim boyunca kendisinden ilham aldığım, tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Ömer SOLAK'a ilgisi, sabrı, yardımları için teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum. Eğitim hayatım süresince ilgisini, emeğini eksik etmeyen tüm öğretmenlerime teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum. Her zaman yanımda olan, ilgi ve desteklerini esirgemeyen, eğitim hayatım boyunca çaba gösteren anne ve babama teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum. Bu süreçte destekçim ve yol arkadaşım olan ve tezimi hazırlama sürecinde her zaman yanımda olan ve motive eden kıymetli eşim Gizem Gür'e ilgisi, sabrı, yardımları için tüm kalbimle teşekkürlerimi sunuyorum

Çağdaş GÜR
Çanakkale, Ocak 2024

ÖZET

MAVİSEL YENER'İN "TIRTIL TEYZE" ÖYKÜSÜNÜN TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ A2 DÜZEYİNE UYARLANMASI, OKUMA HIZI VE KAVRANABİLİRLİĞİ

Çağdaş GÜR

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Ömer SOLAK

29/01/2024, 71

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, dört temel dil becerisinden biri olan okuma becerisini geliştirmek amacıyla özgün bir metni uyarlanmış bir metne dönüştürme çalışmaları hızla artmaktadır. Alana yönelik bir literatür taraması yapıldığında uyarlama çalışmalarının genellikle eski ve klasik eserler üzerine yapıldığı görülür. Çocuk ve ilk gençlik edebiyatı kapsamındaki güncel eserlerin sayısı nispeten daha azdır. Bu sebepten dolayı çalışmamızda Mavisel Yener'in *Tırtıl Teyze* kitabı seçilmiş ve A2 düzeyinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere uyarlanmıştır. Bu itibarla çalışmada eklettik bir anlayışla birden fazla yöntem kullanılmış olup; özgün metni A2 seviyesine uyarlama aşamasında nitel desenli bir yöntem olan doküman analizi, uyarlama-değiştirme tekniği kullanılmıştır. Akabinde metnin okunabilirliği ve kavranabilirliğinin ölçülmesi bağlamında ise tek gruplu öntest-sontest takipli deneysel yöntem uygulanmıştır. Yapılan uyarlamada ise şu programların uyarlama ölçütlerinden yararlanılmıştır: Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (CEFR), Türkiye Maarif Vakfının hazırladığı Maarif Vakfı A2 Seviyesi Okuma Becerisi Kazanımları ve Seviyelere Göre Dil Yapıları Listesi, Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Yabancı Diller Türkçe A2 Seviyesi Programı. Buradaki ölçütlere göre yapılan uyarlama işlemleri bulgular bölümünde cümle cümle gösterilmiştir. Araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğini sağlamak için 10 alan uzmanının görüşlerine başvurulmuştur. Uyarlanan metnin okuma hızına etkisine ve kavranabilirlik düzeyine etkisine bakabilmek için Manisa Celal Bayar Üniversitesi DİLMER'de A2 seviyesindeki

gönüllü 17 öğrenciyle çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların sonucunda uyarlanan metnin özgün metne göre okuma hızını arttırdığı ve metnin kavranabilirliğin arttığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kavranabilirlik, Metin Uyarlama, Okuma Becerisi, Okuma Hızı, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi.

ABSTRACT

ADAPTATION OF MAVISEL YENER'S STORY "TIRTIL TEYZE" TO A2 LEVEL OF TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE, READING SPEED AND COMPREHENSIBILITY

Çağdaş GÜR

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Master's Thesis, Department of Turkish and Social Sciences Education

Supervisor: Prof. Dr. Ömer SOLAK

29/01/2024, 71

In teaching Turkish as a foreign language, efforts to transform an original text into an adapted text are increasing rapidly in order to improve reading skill, which is one of the four basic language skills. When a literature review is conducted in the field, it is observed that adaptation studies are usually carried out on old and classic literary works. The number of current works within the scope of children's and early childhood literature is relatively small. For this reason, Mavisel Yener's *Tirtil Teyze* book was chosen in our study and adapted to students who learn Turkish as a foreign language at A2 level. In this respect, more than one method was used in the study with an eclectic approach; In the process of adapting the original text to the A2 level, document analysis and adaptation-modification technique, which is a qualitative patterned method, was used. Subsequently, a single-group pretest-posttest follow-up experimental method was applied in the context of measuring the readability and comprehensibility of the text. In the adaptation process, the adaptation criteria of the following programs were utilized. Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), Maarif Foundation A2 Level Reading Skills Achievements and List of Language Structures by Level prepared by the Turkish Maarif Foundation, Ministry of National Education General Directorate of Lifelong Learning Foreign Languages Turkish A2 Level Program. The adaptation operations performed according to the criteria here are shown sentence by sentence in the findings section. Due to ensure the validity and reliability of the research, the opinions of 10 field experts were

consulted. In order to examine the effect of the adapted text on reading speed and comprehensibility level, studies were conducted with 17 volunteer students at A2 level at Manisa Celal Bayar University DİLMER. As a result of these studies, it was concluded that the adapted text increased the reading speed and the comprehensibility of the text compared to the original text.

Keywords: Comprehensibility, Text Adaptation, Reading Skill, Reading Speed, Teaching Turkish as a Foreign Language.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRİ ONAY SAYFASI.....	i
ETİK BEYAN.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
SİMGELER ve KISALTMALAR.....	xi
TABLolar DİZİNİ.....	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Varsayımlar.....	4
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar.....	5
1.7. Literatür Tarama.....	7

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dil Öğretiminde Metnin Yeri	10
2.2. Dil Öğretiminde Metin Çeşitleri.....	10
2.2.1. Otantik Metinler	11
2.2.2. Uyarlanmış Metin.....	12
2.3. Metin Uyarlamasının Yabancı Dil Öğretiminde Kullanımı ve Önemi	14
2.3.1. Uyarlanmış Metinlerin Hedef Kitlesi	15

2.3.2.	Uyarlanmış Metinlerin İşlevi	15
2.3.3.	Metin Uyarlama Yaklaşımları.....	16
2.4.	Okuma.....	17
2.4.1.	Okuma Türleri.....	18
2.4.2.	Okuma Hızı.....	20
2.4.3.	Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Okuma Becerisi.....	21
2.4.4.	Çalışmada Okuma Becerisiyle İlgili Yararlanılan Programlar.....	22
	Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni ve A2 Seviyesi Okuma Becerisi Kazanımları.....	22
	MEB Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı ve A2 Seviyesi Okuma Becerisi Kazanımları.....	23
	Maarif Vakfı A2 Seviyesi Okuma Becerisi Kazanımları ve Seviyelere Göre Dil Yapıları Listesi.....	24
2.4.5.	Okunabilirlik, Okunaklılık, Kavranabilirlik Kavramları.....	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1.	Araştırma Modeli.....	30
3.2.	Metinsel Materyal.....	31
3.2.1.	Uyarlanan Metin.....	31
3.2.2.	Uyarlanan Metnin Yazarı.....	31
3.3.	Çalışma Grubu.....	32
3.4.	Veri Toplama Aracı.....	36
3.5.	Verilerin Toplanması.....	36
3.6.	Verilerin Analizi.....	37

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1.	Metnin Uyarlanması İşlemine Dair Bulgular	39
4.2.	Uyarlanmış Metnin Yeterliliğine İlişkin Uzman Görüşleri.....	47
4.3.	Uyarlanmış Metnin Okuma Hızına Etkisine Dair Bulgular	52
4.4.	Uyarlanmış Metnin Kavrama Düzeyine Dair Bulgular	54

BEŞİNCİ BÖLÜM
SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç.....	60
5.2. Tartışma.....	61
5.3. Öneriler.....	63
KAYNAKÇA	65
EKLER	I
EK 1. ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ ETİK KURUL İZİN BELGESİ	I
EK 2. METİN KAVRAMA SORULARINI UYGULAMA İZİNİ	II
EK 3. GÖNÜLLÜ ONAM FORMU.....	III
EK 4. METİN KAVRAMA SORULARI	IV
EK 5. UZMAN GÖRÜŞÜ ANKETİ UYGULAMA İZİNİ	VI
EK 6. UZMAN GÖRÜŞÜ ANKETİ	VII
EK 7. ESER KULLANIMI İÇİN YAZARDAN ALINAN İZİN.....	VIII
EK 8. ÖZGÜN METİN.....	IX
EK 9. UYARLANMIŞ METİN.....	XI

SİMGELER VE KISALTMALAR

akt.	Aktaran
ALMA	Astrid Lindgren Anma Ödülü
CEFR	Common European Framework of Reference for Languages (Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni)
ÇGYD	Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği
DİLMER	Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
Ö	Öğrenici
TDK	Türk Dil Kurumu
TÖMER	Türkçe Öğretim Merkezi
U	Alan uzmanı
vb.	Ve benzeri
vd.	Ve diğerleri

TABLolar DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	Araştırmaya katılan öğrencilere ait bilgiler	33
Tablo 2	Araştırmaya katılan alan uzmanlarına ait bilgiler	34
Tablo 3	“Tırtıl Teyze” öyküsünün A2 düzeyi dil özelliklerine uyarlaması tablosu	39
Tablo 4	Uzmanların ankete verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması	51
Tablo 5	Öğrencilerin özgün metinde bir dakika içinde okudukları sözcük sayısı	53
Tablo 6	Öğrencilerin uyarlanmış metinde bir dakika içinde okudukları sözcük sayısı	53
Tablo 7	Öğrencilerin özgün ve uyarlanmış metinde bir dakika içinde okudukları sözcük sayılarının karşılaştırılması	54
Tablo 8	Öğrencilerin çoktan seçmeli sorulara verdiği yanıtlara göre oluşan puanlama	55
Tablo 9	Öğrencilerin Doğru-Yanlış sorularına verdiği yanıtlara göre oluşan puanlama	56
Tablo 10	Öğrencilerin Var-Yok sorularına verdiği yanıtlara göre oluşan puanlama	57
Tablo 11	Öğrencilerin kavrama sorularına verdiği yanıtlara göre oluşan genel puanları	58

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa No
Şekil 1	Yazışmaları okuma	22
Şekil 2	Fikir sahibi olmak için okuma	22
Şekil 3	Bilgi ve sav için okuma	23
Şekil 4	Yönergeleri okuma	23
Şekil 5	Serbest zaman etkinliği olarak okuma	23
Şekil 6	Yabancı diller Türkçe A2 seviyesi kurs programı okuma becerisi sınırlılığı	24
Şekil 7	Maarif Vakfı A2 seviyesi okuma becerisi kazanımları	25
Şekil 8	Maarif Vakfı seviyelere göre dil yapıları listesi	26
Şekil 9	Uzmanların A2 seviyesindeki sınıflardaki çalışma tecrübeleri	35
Şekil 10	Uzmanların hangi alanda hangi düzeyde çalıştığına dair bilgiler	35
Şekil 11	Uyarlanmış metnin sözdizimsel uygunluğuna dair uzman görüşleri	47
Şekil 12	Uyarlanmış metnin biçimsel/morfolojik uygunluğuna dair uzman görüşleri	48
Şekil 13	Uzmanların uyarlanmış metni sözlüksel uygunluk bakımından değerlendirmeleri	48
Şekil 14	Uzmanların uyarlanmış metni bağdaşıklık bakımından değerlendirmeleri	49
Şekil 15	Uzmanların uyarlanmış metni tutarlılık bakımından değerlendirmeleri	49
Şekil 16	Uzmanların uyarlanmış metni konu bakımından değerlendirmeleri	50
Şekil 17	Uzmanların uyarlanmış metni açıklık bakımından değerlendirmeleri	50

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın problem durumuna, problem cümlesine, araştırmanın amacına, araştırmanın alt amaçlarına, araştırmanın önemine, varsayımlarına, sınırlılıklarına ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin günümüzde yaygınlaşmaya başlamasıyla birlikte, alanda bu konuyla ilgili çalışmalar yapılması ihtiyacı da ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaçların başında dört temel becerisinden biri olan okuma becerisi dil öğreniminde önemli bir yer tutmaktadır. Bir dili yeni öğrenen bireyler, o dile ait özgün metinleri okuyarak öğrenilen dili ve dolayısıyla kültürü de öğrenebilirler. Ancak özgün metinleri okurken ortaya çıkan en büyük problem, temel ve orta dil düzeyindeki becerilere sahip öğrencilerin okudukları metni tam anlamıyla anlayamamasından kaynaklı problemdir.

Bu problemi çözebilmek için özgün metinlerin dil düzeylerine göre uyarlanması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden özgün metinler, dil düzeylerine göre ve öğrencilerin yaş grubu da dikkate alınarak uyarlanmalıdır. Bu uyarlamalar yapılırken de özgün metnin mümkün oldukça özgünlüğünü kaybetmemesi de gerekmektedir. Ayrıca alanda bu konuyla ilgili materyal oluşturulması ve alanda okuma materyali çeşitliliği sağlanarak okuma becerisinin öğrencilere kazandırılmasında önemli bir etken olacağı düşünülmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimiyle ilgili alanda yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğunda uyarlamalar yapılırken Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (CEFR) tarafından belirlenmiş ölçütler kullanılmaktadır. Bununla birlikte günümüzde özellikle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Türkiye Maarif Vakfının hazırlamış olduğu Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programında belirlenmiş ölçütler de yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Easesen her iki programın da asıl hedefinde uyarlama çalışması yapılırken özgün metnin özgünlüğünün korunması vardır.

Yukarıda anlatılan gerekçelerden dolayı bu çalışmada alana kazandırılmak amacıyla ve alanda uygun bir materyal olacağı düşünülerek, günümüzün önemli yazarlarından biri olan Mavisel Yener'e ait *Tırtıl Teyze* isimli kitabında yer alan aynı adlı öykünün alana kazandırılması hedeflenmiştir. Bu süreçte öykünün özgünlüğü bozulmadan uyarlama yapılmasına, okuma hızının öğrenci seviyesine getirilmesine dikkat edilmiştir.

Bu itibarla çalışmamızın araştırma sorusu;

“Özgün metin ile uyarlanmış metnin, aynı öğrenci grubuna uygulanması sonucunda öğrencilerin okuma hızlarında ve metnin kavranabilmesinde ne kadar bir fark oluşmaktadır?” şeklindedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında öğrenim gören öğrencilerin okuma becerilerini destekleyici bir okuma metni oluşturmak ve alana yeni bir okuma metni kazandırmaktır. Bu şekilde öğrencilerin dil düzeylerine göre Türkçe öğretimi yapılırken okuma materyali oluşturulması hedeflenmiştir. Ayrıca çeşitli ölçütler dahilinde elde edilen uyarlanmış metnin; öğrencilerin Türkçe bir metni okuma hızlarının da arttırılması hedefler arasındadır. Çalışmada eser yazarı olarak Mavisel Yener'in seçilmesindeki amaç yazarın hem güncel edebiyat figürlerinden birisi olması hem de çeşitli alanlarda ödül almış bir yazar olmasıdır. *Tırtıl Teyze* kitabının seçilmesindeki amaç ise temel dil düzeyindeki öğrenciler için uyarlama çalışması yapılırken metnin özgünlüğünün de kaybedilmemesi hedeflendiği için bu kitap seçilmiştir. Bu şekilde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler, Türk edebiyatına ait tanınmış ve güncel bir yazarın eseri hakkında da bilgi sahibi olacaktır.

Bu çalışmada ayrıca aşağıdaki alt amaçlara ulaşmak hedeflenmiştir.

1) Özgün metin ile A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlaması yapılan metin aynı öğrencilere uygulandığında, öğrencilerin metni okuma hızlarında ne kadar bir fark oluşmaktadır?

2) Özgün metin ile A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlaması yapılan metin aynı öğrencilere uygulandığında, öğrencilerin metni kavramasında ne kadar bir fark oluşmaktadır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Konu, yeni bir dili öğrenme süreci olunca okuma becerisini geliştirmeye yönelik materyal üretimi de önemli bir yer tutmaktadır. Üretilen materyallerin, hem okuma hızını geliştirmesi hem de kavranabilirliğinin yüksek olması öğrencinin bu materyalleri keyifle okumasını, zamandan tasarruf etmesini, ve metnin vermek istediği mesajları daha doğru almasını sağlaması gerektiği söylenebilir. Bu sebeple uyarlanmış metin hazırlanırken bu hedeflere yönelik olması materyal üretimi açısından önemlidir.

Dil becerilerinin bütüncül olarak geliştirilmesi ikinci dil öğrencilerinde özel bir önem arz etmektedir. Öte yandan okuma becerisi, diğer becerilerle de ilişkili bir beceri alanıdır. Bu ilişkinin anlaşılması amacıyla temel dil becerilerinin sistematik ilişkisinin bilinmesi gerekmektedir. Temel dil becerileri anlama ve anlatma olarak ikiye ayrılır. Anlama becerileri dinleme ve okuma; anlatma becerileri ise konuşma ve yazmadır (Karatay, 2014: 5). Ancak bütün dil becerileri göz önüne aldığımızda okuma becerisinin, dil öğrenimi açısından daha fazla önem arz ettiği söylenebilir. Duygu, düşünce ve isteklerimizin; vurucu, sade ve açık bir şekilde anlatılabilmemesinin ilk koşulu okunanların tam ve doğru olarak anlayabilmektir. Bu sebeple okuma, sözlü ve yazılı anlatımın kilidi durumundadır (Temizyürek vd., 2017: 204).

Dil öğreniminde okuma becerisine yönelik çalışmalar ders kitaplarıyla sınırlı kalmamalıdır. Bu sebeple bol sayıda metin uyarlaması yapılması alandaki çeşitliliğin artmasını sağlayacaktır. Ayrıca okuma becerisine yönelik uyarlanan bu kitaplarla beraber öğrencilerin metin okumasıyla beraber öncelikli olarak okuma becerisini geliştirmek

hedeflense de diğer becerilerden olan yazma, dinleme ve konuşma becersini de dolaylı yoldan geliştireceği söylenbilir. Bir dil becerilerinin geliştirilmesi, diğer dil becerilerinin geliştirilmesine yardımcı ve destekçi olacaktır bu şekilde diğer becerilerin güçlenmesini de sağlayacaktır (Arıcı ve Taşkın, 2019: 188).

Öğrencinin düzeyine uygun uyarlanmış metinler, bir dili ikinci dil olarak öğretmek için önemlidir (Maldonado, 2023). Öğrencinin dil düzeyine uygun kitapla okumalar yapması hem hedef dili öğrenmesini hem de keyifli bir okuma yapmasını sağlayacaktır. Bu sebeple bu tür çalışmaların arttırılması önemlidir. Yapılan uyarlama çalışmalarıyla beraber öğrencilere çeşitli metin türlerinde okuma yapma imkanı tanınmaktadır. Ayrıca ğrenciler bu şekilde, Türkçe dilinin kültür ögelerini ve Türk kültürü hakkındaki bilgileri bu şekilde tanımış olacaktır.

Yapılan uyarlamalar hakkında alan uzmanlarının görüşünün alınmasıyla uyarlanan metinlerin dil düzeylerine göre uygun olup olmadığı tespit edilmelidir. Bu şekilde uzman kişilerin mesleki tecrübelerinden yararlanılarak araştırmada kullanılacak metinlerin daha güvenilir olması sağlanacaktır.

Uyarlanan metinlerin amacına hizmet edip etmediklerini anlayabilmek için öğrenciler üzerinde çalışmalar yapılması da bizlere yol gösterici olması açısından önemlidir. Bu şekilde uyarlanan metinlerin öğrenciler üzerindeki olumlu veya olumsuz etkileri tespit edilebilecektir.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırma aşağıdaki varsayımlardan yola çıkılarak yapılmıştır:

1) Araştırma için Mavisel Yener'in tüm eserleri ele alınmış ve örneklem olarak seçilen *Tirtıl Teyze* kitabında yer alan aynı adlı öykünün A1 ve A2 dil seviyesi öğrencileri için konu, tema gibi içerik özellikleri bakımından uygun olduğu varsayılmıştır.

2) Araştırmaya katılan Manisa Celal Bayar Üniversitesi bünyesinde bulunan Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler, çalışmada hazırlanan soruları ve yapılması gereken işlemleri yansız ve içten bir şekilde cevapladığı varsayılmıştır.

3) Araştırmada uygulama yapılan A2 düzeyi DİLMER öğrencilerin Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni A2 seviyesi dil yeterliliklerine ve Türkiye Maarif Vakfı A2 seviyesi dil yeterliliklerine sahip oldukları varsayılmıştır.

4) Araştırmada uzman görüşü olarak başvuru yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin, uzman görüşü anketindeki sorulara yeterli cevaplar verebilecek donanıma sahip oldukları, soruları samimiyetle cevapladıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma, Mavisel Yener'in *Tırtıl Teyze* isimli kitabında yer alan aynı adlı öykü ile sınırlandırılmıştır. Adı geçen öykünün A2 seviyesine göre uyarlanmasında, daha çok sezgisel yaklaşım esas alınmıştır. Okuma hızı ve kavranabilirlik bakımından ölçebilmek için uyarlanmış olan metin, Manisa Celal Bayar Üniversitesi DİLMER'de A2 düzeyinde öğrenim gören yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere uygulanmış, diğer bir ifadeyle çalışma söz konusu öğrenci grubu ile sınırlandırılmıştır.

Ayrıca araştırmada yapılan metin uyarlamasında bağlı kalınacak uyarlama ilkeleri, şu kaynaklarda belirtilen ilkelerle sınırlandırılmıştır: Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (CEFR), Türkiye Maarif Vakfının hazırladığı Maarif Vakfı A2 Seviyesi Okuma Becerisi Kazanımları ve Seviyelere Göre Dil Yapıları Listesi, Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Yabancı Diller Türkçe A2 Seviyesi Programı.

1.6. Tanımlar

Dil, sosyal bir varlık olan insan için en önemli iletişim aracıdır. Çünkü dil, sadece öğrenim görürken değil yaşamın her anında ihtiyacı hissedilen en etkili iletişim aracıdır (Özbay, 2000: 46). İnsanlar birbirleriyle iletişime geçerek düşüncelerini, duygularını ifade

edebilmekte ve gelecek nesillere fikirlerini, kültürlerini aktarabilmektedir. TDK (2023) güncel Türkçe sözcüğe göre dilin tanımı, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan, uzlaşmaya dayalı olarak oluşturulmuş sesli veya görsel işaretler sistemi; lisan, zeban şeklindedir.

Ana dili, kavramındaki ana kelimesi doğrudan bireyin annesiyle ilgilidir bu yüzden en kısa tanımla bireyin annesinden öğrendiği dil denilebilir. Bu kavramı biraz daha genişletecek olursak ana dili; bireyin iletişim halinde olduğu ailesinden, çevresinden doğal yollarla edindiği, hakim olduğu, düşüncelerini yönettiği dil olarak tanımlanabilir (Şerif, 2016). Aksan'a (1990) göre ana dili tanımı kişinin doğumundan itibaren annesinden, ailesinden, yakınlarından, çevresinden öğrendiği ve kişinin bilinçaltına işleyip yaşadığı toplumla güçlü bir bağ oluşturan dildir.

Ana dil, tanımı TDK (2023) güncel Türkçe sözlüğe göre zaman içinde ses, biçim ve anlam bakımından birbirinden az çok farklılaşmış olan dillerin ortak kaynağı kabul edilen dil şeklindedir. Ana dil; birden fazla dile kaynaklık eden, aynı dil ailesinden gelen yani akraba dillerin türediği dildir (Hengirmen 1999). Korkmaz'a (1992) göre ise ana dil ses yapısı, şekil yapısı ve anlam bakımından az da olsa değişikliğe uğramış dil ve lehçelerin bilinmeyen bir zaman diliminde birleştikleri ortak dildir. Ana dil kavramındaki “ana” sözcüğü ana dili kavramındaki “ana” sözcüğü ile aynı anlama gelmemektedir. Ana dil kavramındaki “ana” sözcüğü “kaynak” anlamında kullanılmaktadır dolayısıyla ana dil kavramı, kaynak dil kavramını da karşılamaktadır.

Hedef dil (erek dil, target language), dil öğretiminde bireyin öğrendiği dil olup ana diline karşıt olarak kullanılmaktadır (Richards ve Schmidt, 2002: 539). Bu bilgidен yola çıkarak hedef dil; dil edinimi sürecinde, öğreniciye belli yöntem, teknik, yaklaşım ve stratejilerle kazandırılması, edindirilmesi, öğretilmesi amaçlanan dildir.

Okuma; görme, ilgi, anlamlandırma, anımsama, zihinde seslendirme, sentezleme, yorum yapma ve çözüm bulma gibi farklı etkenlerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkmasıyla oluşan karmaşık bir süreçtir (Coşkun, 2002). Ancak okuma kavramıyla ilgili çeşitli kaynaklar birçok tanım yapmıştır ve herkesin ortak olarak kabul ettiği bir tanıma ulaşmak

zordur. Öz'e (2001) göre okumanın tanımı gözün belli bir hizada sıçramasıyla harflerin oluşturduğu sözcüklerin görülerek bu sözcüklerin kavranarak seslendirilmesidir. Akçamete'ye (1989) göre okuma; basılı veya yazılı sembollerin yorumlanması, anlamlandırılması yoluyla zihnin, gözün ve ses organlarının ortaklaşa gerçekleştirdiği işidir. Okuma sözcüğü sözlük anlamına göre TDK (2023) güncel Türkçe sözlüğünde okumak işi; kıraat şeklinde tanımlanmıştır.

Metin, cümlelerin birlikteliğiyle ortaya çıkan, cümleler arasında bağıntı ve tutarlılık bulunan anlamlı yapıya denir (Yüksel, 2007). Metin belirli bir bağlamında sözel veya yazılı olmak üzere, bir ya da birden çok birey tarafından üretilen dil dizgesi bütünüdür (Günay, 2001). Dilsel sembollerle ortaya çıkan ve başı ve sonu bulunan sınırlı bir bütündür (Bal, 1997). Aksan ve Aksan'a (1991) göre de metin tanımı; cümlele dizimiyle oluşan, biçimsel, soyut özellikleri ve bildirişimi bulunan dilsel bir ürün şeklindedir.

1.7. Literatür Tarama

Bu başlık altında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında yapılmış metin uyarlama çalışmalarına dair literatür, genel olarak değerlendirilmiştir.

Bu araştırmada Mavisel Yener'e ait *Tırtıl Teyze* kitabında bulunan aynı adlı öykünün özgün hali A2 dil seviyesine uyarlanırken Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (CEFR), Türkiye Maarif Vakfının hazırladığı Maarif Vakfı A2 Seviyesi Okuma Becerisi Kazanımları ve Seviyelere Göre Dil Yapıları Listesi, Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Yabancı Diller Türkçe A2 Seviyesi Programı gibi ölçütlerden yararlanılmıştır. Uyarlama yapılırken farklı çalışmalarda da bu ölçütlerden yararlanıldığı görülmektedir. Kutlu (2015), tarafından yapılan çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kapsamında Ömer Seyfettin'in "Kaşağı" ve "Perili Köşk" adlı hikâyelerini A1-A2 düzeyine göre uyarlanırken Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde bulunan ölçütlerden yararlanılmıştır. Ay (2020), tarafından yapılan çalışmada Sait Faik Abasıyanık'ın "Birtakım İnsanlar" adlı hikâyesi B1 seviyesine göre uyarlanırken Yeni İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki dil bilgisi konuları ele alınarak uyarlama çalışması yapılmıştır.

Atalay (2021), Aytül Akal'ın “Kızım Ben Çocukken...” adlı kitabının Yabancılara Türkçe Öğretimi A1-A2 Seviyesi Bağlamında Sadeleştirilmesi çalışmasında Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne göre uyarlama yapılmış ayrıca Türkiye Maarif Vakfının “Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'ni esas alarak geliştirdiği “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı” çerçevesinde A2 düzeyi dil öğrencilerinin dil kazanımlarını, dil bilgisi ve sözcük bilgisi durumlarını göz önünde bulundurmıştır. Yılmaz (2021), Yabancılara Türkçe Öğretimi Kapsamında Ömer Seyfettin'in Bazı Hikâyelerinin B1 Seviyesine Uyarlanması adlı yüksek lisans tezinde “Gurultu”, “Türbe” ve “Bir Hayır” adlı hikayeleri Türkiye Maarif Vakfının hazırlamış olduğu Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan B1 seviyesindeki dil bilgisi yapılarını dikkate alarak uyarlamıştır. Yaman (2022), Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Okuma Kitaplarının Okunabilirlikleri adlı yüksek lisans tezinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanan kitapların okunabilirlik düzeyini araştırmıştır. Beler (2023), Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sait Faik Abasıyanık'ın “Karanfiller ve Domates Suyu” ile “Bir Kaya Parçası” Gibi Hikâyelerinin A2 Seviyesine Uyarlama Çalışması adlı yüksek lisans tezinde doküman analizi yöntemini kullanmıştır.

Uyarlama çalışması tamamlandıktan sonra yapılan uyarlamanın geçerliliği ve güvenilirliğini sağlamak adına, alanda uzman olan 10 kişinin görüşlerine başvurulmuştur. Alan uzmanlarının görüşlerini alabilmek için internet ortamında form gönderilmiştir. Bu formda; uzmanların alanla ilgili bilgileri, uyarlanmış metni değerlendirdikleri ve uyarlanmış metinle ilgili görüşlerinin bulunduğu bilgiler yer almaktadır. Uzmanların verdikleri cevaplara göre uyarlamanın yeterliliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Aktan (2019), tarafından yapılan çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Halide Edip Adıvar'ın “Himmet Çocuk” hikâyesinin B1-B2 düzeyinde sadeleştirilmesi ve etkinlik hazırlanması çalışmasında, Ahmet (2021), tarafından yapılan Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Ömer Seyfettin'in “Pembe İncili Kaftan” hikâyesinin B1 seviyesine uyarlama çalışmasında uzman görüşüne başvurulduğu görülmektedir.

Uyarlanan metnin öğrencilerin okuma hızına etkisini belirleyebilmek için 1 dakika süre tutularak öğrencilerin özgün metin ve uyarlanmış metin okumalarında herhangi bir hız farkı olup oluşmadığına bakılmıştır. Bu şekilde, “uyarlanmış metnin, özgün metne göre

okuma hızına olumlu bir etkisi var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Kiraz (2018), tarafından yapılan çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan metinlerde sözdizimsel yalınlaştırmanın okuma hızı ve kavrama düzeyine etkisinin incelenmesi çalışmasında araştırmaya katılan katılımcıların okuma hızlarını ölçen bir çalışma yapıldığı görülmektedir.

Metne yönelik kavrama soruları oluşturulduktan sonra 15 gün ara ile ve dönüt verilmeksizin öğrencilere özgün metin ve uyarlanmış metin okumalarından sonra bu sorular sorularak puanlamalar yapılmıştır. Böylece, “Uyarlanmış metnin özgün metne göre kavranabilirlik açısından olumlu bir etkisi var mıdır?” sorusuna cevap aranmıştır. Ahmet (2021), tarafından yapılan çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Ömer Seyfettin’in “Pembe İncili Kaftan” hikâyesinin B1 seviyesine uyarlama çalışmasında, Kiraz (2018), tarafından yapılan çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan metinlerde sözdizimsel yalınlaştırmanın okuma hızı ve kavrama düzeyine etkisinin incelenmesi çalışmasında, metnin kavranabilirliğini ölçmeye yönelik çalışmaya başvurulduğu görülmektedir. çalışmasında araştırmaya katılan katılımcıların okuma hızlarını ölçen bir çalışma yapıldığı görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dil Öğretiminde Metnin Yeri

Metin; bir yazıyı ortaya çıkaran harflerin, sözcüklerin, cümlelerin, paragrafların yazar tarafından istendik bir şekilde bir araya getirilerek oluşturulan dil düzenidir (Erkul, 2004: 80). Yazılı kaynaklar olarak metinler, okuma ve yazma gibi günlük hayattaki temel gereksinimlerimizi karşılamada önemli bir yer tutar. Okuma becerisinin geliştirilebilmesi için bir metne gereksinim vardır (Alderson, 2000). Dil öğretiminde metinlerin özel bir önemi vardır. Zira metinler ait oldukları dilin ürünüdürler; malzemesini o dilin mirasından alır; o dilin kültürel birikimini yansıtır (Yücel, 2002: 67).

2.2. Dil Öğretiminde Metin Çeşitleri

Metinlerin yapılarından dolayı karışık olması nedeniyle belli bir tür içerisinde sınıflandırmak zor olabilmektedir. Hatta bir metin yapısı içerisinde farklı tür metinlerin izleri görülebilir (Balcı, 2013; akt. İltar ve Açık, 2019: 315).

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde metinler temelde ikiye ayrılır. Birincisi üretilmiş metinlerdir. Bu metinler doğal dil öğretimi amacıyla olmayan, bildirişimsel amaçlar için kullanılan metinlerdir. Bir diğer metin ise geliştirilmiş metinlerdir. Bu metinlerse genellikle yabancı dil öğretiminde kullanılmak için oluşturmuş metinlerdir (CEFR, 2020).

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde (CEFR, 2020) bu iki temel ayrımın dışında metinler; sözlü ve yazılı olmak üzere 31 ayrı alt türe daha ayrılırlar. Buna göre sözlü metinler şu metin türlerinden oluşur: Kamu duyuruları ve yönergeler; topluluk önünde yapılan konuşmalar, üniversite dersleri, sunumlar, vaazlar; geleneksel töreler (törenler gibi); eğlence (dram, şov, okumalar ve şarkılar); spor yorumları (futbol, boks ve at yarışları gibi);

haber programları; halka açık tartışma ve konuşmalar; elemanlar arası ikili konuşma ve sohbetler; telefon görüşmesi; başvuru görüşmesi.

Yazılı metinler ise şu metin türlerinden oluşur: Kitaplar (edebiyat kitapları, teknik kitaplar, edebi dergiler gibi); dergiler; kullanım kılavuzları (el işleri ve kendi kendine yap kitapları, yemek tarifi kitapları; gazeteler; ders kitapları; çizgi romanlar; broşürler; el ilanları; reklam malzemeleri; resmî tabela ve levhalar; süpermarket, dükkân ve pazaryerlerinde yer alan tabela ve levhalar; ürün etiketleri ve paketleri üzerinde yazılanlar; biletler; formlar; sözlük (tercümeli veya açıklamalı sözlükler); resmî mektuplar (ticari ve mesleki mektuplar), faksalar; resmî olmayan mektuplar (özel mektuplar); denemeler, makaleler, alıştırılmalar; muhtıralar, belgeler, raporlar; notlar, mesajlar vb. edebiyat, haber ve genel bilgiler gibi bilgi içeren yazılar (CEFR, 2020).

2.2.1. Otantik Metinler

Otantik metinler bir toplumun herhangi bir alanı için hazırlanmış, pedagojik olarak herhangi bir amacı olmayan dokümanlardır. Bu metinler ders materyali olarak hazırlanmamıştır; ancak yabancı dil sınıfları için birçok yararı bulunduğu için ders materyali olarak kullanılmaktadır. Otantik metinleri; sınıf içinde ve hiçbir değişiklik yapılmadan kullanılan ve hedef dili konuşanlar için hazırlanmış her tür doküman diye tanımlayabiliriz (Temizyürek ve Birinci, 2016). Durmuş (2013) otantik metni şöyle açıklamıştır; “Dil öğrenim sürecinde öğrencilerin hedef dilde karşılımlarına çıkan metinlerin ana dili konuşurlarının doğal iletişim ortamında üretmiş oldukları metinlere otantik (özgün) metin denir.” Bu bilgidan yola çıkarak otantik yani “özgün metinler”in dil öğretme gibi bir amacı olmadığı ve öğrenciyi gerçek hayattaki dil yapılarıyla buluşturan orijinal metinler olduğu söylenebilir.

Otantik metinlerle geniş kapsamlı bir çalışması bulunan Tamo (2009) otantik metinlerin olumlu yönlerini şu şekilde sıralamıştır:

1) Öğrenciler, orta düzeydeki öğrencilerin metinde verilen mesajın da söylendiği gerçek söylemlere maruz bırakılır. Böylece, otantik metinler gerçek dile maruz kalma sağlamış olurlar.

2) Otantik metinler, öğrenci motivasyonunu sağlamada da olumlu bir etki sağlamaktadırlar.

3) Otantik metinler öğrencilerin gerçek hayatta olup bitenler hakkında bilgi edinmelerini sağlar.

Berardo (2006), ise otantik metinlerin olumsuz özelliklerini şu şekilde sıralamıştır:

1) Genellikle kültürel yönden subjektiftirler. Ana dili konuşanlarının dışında anlaşılması çok zordur.

2) Metinlerde sözvarlığı öğrencinin ihtiyaçlarına göre olma olasılığı yüksektir.

3) Metinlerde fazlaca dil yapısı bir aradadır ve bu daha düşük seviyelerdeki öğrenciler için sorun yaratır.

4) Otantik metinler dil öğretimi için kullanmak amacıyla hazırlanması çok zaman harcatır.

5) Güncelliklerini hızlıca yitirebilirler. Örneğin; gazete, dergi, broşür...

2.2.2. Uyarlanmış Metinler

Uyarlanmış metinler, otantik metnin dil öğrencilerinin dil düzeyine uygun hale getirilerek oluşturulan metinlere verilen addır (Özdemir ve Eroğlu, 2022: 1615). Yabancı dil öğrencileri için başlangıç ve orta düzey dil düzeylerine göre otantik metinleri bulmak zor olabilmektedir; bu sebeple uyarlanmış metinlerden sıklıkla yararlanılmaktadır (Durmuş, 2013).

Metin uyarlaması yapılırken çeşitli işlemler yapılmaktadır. Bunlardan biri dil öğrencilerinin seviyesine göre otantik metinden yapılan sadeleştirme işlemidir. Sadeleştirme, bir metni daha anlaşılır düzeye getirilmesidir. Crossley'e göre (2011) iki tür

sadeleştirme vardır. Birincisi *yapısal sadeleştirme*dir. Bu sadeleştirmede metin belirli sözcüklere, cümle uzunluğuna ve okunabilirlik seviyesine göre kontrol listesiyle sadeleştirilir. İkincisi olan *sezgisel sadeleştirme* ise daha kişisel bir tekniktir.

Long'a göre (1996) metin uyarlamada bir diğer işlem, *genişletme*dir. Genişletme işlemi sadeleştirme için alternatif bir işlem olabilir. Bir metinde bulunan karışık ve üst düzey cümle yapılarını metinden çıkarmak yerine bu cümle yapılarını tekrar eden kelimelerle veya cümle hakkında açıklama gibi farklı işlemler kullanarak metnin daha anlaşılır kılmayı sağlar.

Vucic'e göre (2000) başka metin uyarlama işlemi de *kolaylaştırma*dır. Kolaylaştırma, okumayı daha anlaşılır, daha eğlenceli, daha amacına uygun, daha gerçek yani somut hale getirmedir.

Bölükbaş'a göre (2015) metin uyarlama esnasında koruma, değiştirme, silme ve özetleme gibi teknikler kullanılır. *Koruma*; okunan metinde anlamayı herhangi bir şekilde olumsuz olarak etkilemeyecek kısımlara dokunulmamasıdır. *Değiştirme*; öğrencinin dil seviyesine uygun olmadığı düşünülen sözcükler ve cümle yapılarının anlamı bozmayacak şekilde seviyeye uygun hale getirilmesidir. *Özetleme*; metnin ana hatlarını olumsuz olarak etkilemeyecek şekilde metnin içeriğinin seviyeye uygun kısaltılmasıdır. *Silme* metindeki anlama herhangi bir katkısı bulunmayan ve öğrenciler için karmaşa yaratacak veya gereksiz detay olarak görülen kısımların silinmesidir.

Darian'a göre (2001) ise metin uyarlamada dört birim ve dört yöntem bulunur.

1) *Anlamsal birimler*, kullanılan sözcüğün hedef dildeki sözlükteki anlamından kaynaklanan karmaşıklığın düzenlenmesinin yapılmasıdır. Sözcüklerin öğrencilerde oluşturduğu çağrışımları, öğrenci seviyesine göre uyarlanmasıdır.

2) *Sözcüksel birimler*, metni anlamayı etkileyen ama çok fazla sıklıkta kullanılmayan sözcükler, deyimler, eylemler ve eylem çekimleri, eş sesli sözcüklerle tanımlamaların öğrencilerin seviyesine göre uyarlanmasıdır.

3) *Sözdizimsel birimler*, noktalama işaretleri, eksilteli cümleler, cümlenin yapısından kaynaklı karışıklıklar, edilgen cümleler, niteleme sıfatları gibi sözcük öbeklerinin öğrenci seviyesine göre uyarlanmasını ifade eder.

4) *Söylem birimleri*, ön gönderim ve art gönderim sözcükleri, gereksiz tekrar eden sözcükler, üstü kapalı anlatım öğelerinin öğrenci seviyesine göre uyarlanmasıdır.

2.3. Metin Uyarlamasının Yabancı Dil Öğretiminde Kullanımı ve Önemi

Yabancı dil öğrencisinin öğreneceği dilde, hem günlük hayatta hem resmi işlerde hem de öğrencinin çevresinde birçok metin karşısına çıkabilmektedir. Hayatımızın birçok noktasında karşılaştığımız bu durum; öğrenciler için metnin ne kadar önemli bir materyal olduğunu göstermektedir. Metinlerin yabancı dil öğrenenler için önemi olduğu gibi onların seviyesine göre olması da son derece önem arz etmektedir. Aksi durumda öğrencinin hedef dildeki metni anlamaması, hedef dile karşı olumsuz tutum sergilemesi gibi problemler ortaya çıkabilmektedir. Yabancı dil öğrenenlerin bu metinlerle karşılaşması ilk başta otantik metinler aracılığıyla gerçekleşirse öğrenci umutsuzluğa kapılabilir, başarısızlık hissi gelişebilir ve kaygı duyabilir. Bu durumu düzeltmek için ders kitaplarındaki metinler dil düzeyine göre uyarlanarak halledilebilir (Yaşar, 2019: 8). Özellikle A1, A2, B1 ve B2 düzeyindeki dil öğrencilerinin seviyelerine göre otantik metinleri bulmak zor olduğundan uyarlanmış metinlerden yararlanılmaktadır (Durmuş, 2013: 1297).

Öğrencilerin, metinlerin dilbilimsel karmaşıklığı ve içeriğin zorluğundan dolayı sorunlar yaşaması metnin anlaşılmasını da güçleştirmekte ve bununla beraber müfredattaki metinlerin hem sınıftaki dersin işlenmesinde hem de derslerde ilerleme sağlayabilmesi için metin uyarlamasının yapılmasının zorunluluğunu göstermektedir (Ragan, 2006).

Tüm bu gerekçelere bakıldığında zaman yabancı dil öğrencileri için metin uyarlaması yapılması dil öğretimi açısından önemli bir durumdur. Bu şekilde dil öğrencileri basitten karmaşık metinlere doğru; rahat ve dile karşı önyargı oluşturmadan geçiş yapabilmeleri sağlanacaktır. Özellikle başlangıç seviyesinde uyarlanmış metinler ders materyallerinde bulunmalıdır ancak ilerleyen dil seviyelerinde otantik metinler ve uyarlanmış metinler bir

arada kullanılabilir. Bu şekilde öğrencilerin basit metinlerden zor yani dilin gerçek unsurlarını görebildiği metinleri de görmesi sağlanabilir.

Bu sebeple alanda yapılan her seviyedeki uyarlama çalışmaları son derece kıymetli çalışmalardır. Alanda bu çalışmalarla birlikte ortaya çıkan uyarlanmış metinlerin çoğalmasıyla beraber yabancılara Türkçe öğretimi alanında da önemli gelişmeler sağlanacaktır.

2.3.1. Uyarlanmış Metinlerin Hedef Kitlesi

Uyarlanmış metinlerin hedef kitlesi, çoğunlukla yabancı dil öğrencileri veya farklı bir kültüre sahip ve otantik metinleri anlamakta zorluk çeken kişilerden oluşmaktadır. Ahmet'e (2021) göre hedef kitle içine özellikle eğitim düzeyi düşük, okuma güçlüğü veya anlama güçlüğü çeken bireyler, yaşı ileri olan bireyler, işitme engeli bulunan bireyler, yabancı dil öğrencileri, hedef dilin farklı lehçelerini konuşanlar ve eski metinleri sözlük kullanmadan okuyup anlamak isteyen günümüz okurlarını dahil edebiliriz.

Yabancı dil öğretimi açısından düşünecek olursak uyarlanmış metin en çok tercih edilen okuma meteryali olarak kabul edilebilir. Bu sebeple de alan için hedef kitle yabancı dil öğrencileridir. Hatta ileri seviyedeki dil öğrencileri, hedef dilin birçok unsurunu kavradığı ve iyi bir şekilde anlamlandırabildiği için uyarlanmış metinlere çok fazla ihtiyaç duymamaktadır. Bu yüzden hedef kitleyi yabancı dil öğrencilerinden özellikle başlangıç seviyesi olmak üzere orta seviyedeki öğrencilerle sınırlandırabiliriz.

2.3.2. Uyarlanmış Metinlerin İşlevi

Günümüze kadar yabancı dil öğretimi alanında yapılan birçok araştırmada uyarlama amacıyla sadeleştirilen metinlerin anlamaya katkı sağladığını ve metnin kavranabilirliği açısından olumlu etkilediğini göstermektedir (Leow, 1997, Petersen ve Ostendorf, 2007, Shirzadi, 2014, akt. Kaya, 2018: 29).

Siddharthan (2004) gündelik hayatımızda her bireyin, istemli ya da istemsiz şekilde sadeleştirmeye başvurabileceğini, bunun yaşı küçük bir birey ya da anlama düzeyi düşük bir bireyle iletişime geçerken plansız ve istemdışı şekilde gerçekleşebileceğini ayrıca bu işlemin planlı ve sistemli bir şekilde ortaya çıktığını söylemektedir. Bu şekilde gerçekleşen bir olayda bile insanoğlu karşısındakiyle daha iyi bir iletişim kurabilmek için sadeleştirmeye yani uyarlama yapmaya başvurabilmektedir. Bu sebeple yabancı dil öğrencilerinin seviyelerine göre uyarlama yapılması öğrencilerin seviyelerine inilmesinde önemlidir. Bu şekilde öğrencilerin hedef dile karşı olumlu tutum sergilemesi sağlanır, hedef dili öğrenirken keyif almaları sağlanır, metinde yazılan bilgilere ulaşılması sağlanır, hedef dilin öğrenilmesine katkı sağlar.

2.3.3. Metin Uyarlama Yaklaşımları

Metin uyarlama alanında yapısal, sezgisel ve metindilbilimsel olmak üzere temelde üç yaklaşımdan bahsedilebilir.

Yapısal yaklaşım, yabancı dil öğrencilerinin okuma becerisini daha etkili biçimde geliştirilmesi amacıyla oluşturulan seviyelere göre ayarlanmış okuma materyallerinin hazırlanması için yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu yaklaşımda okuma materyalleri oluşturulurken önceden hazırlanmış sözcük ve yapı listeleri kullanılmaktadır (Nunan, 1999). Bu yaklaşımla yapılan sadeleştirme, seviyelendirilmiş okuma metinlerine bağlanır ve yaygın şekilde yapılan metin okumalarıyla öğrencinin hedef dilde ilerleme kaydetmesi amaçlanmaktadır (Kaya, 2018: 30).

Sezgisel yaklaşım; uyarlama amacıyla sadeleştirme işlemi yapan kişinin, meslekteki ve yaşantısındaki tecrübelerine göre gerçekleştirdiği, öğrencinin neler yapabileceğini ya da neler öğrenmesi gerektiğini düşünerek yaptığı tamamen öznel düşüncelerle yapmış olduğu bir uyarlama yaklaşımıdır (Allen, 2009). Lotherington ve Wolosyzn'e (1993) göre sezgisel yöntem yabancı dil öğretiminde kullanılan materyallerin sadeleştirilmesinde fazlaca kullanılmaktadır, bu yaklaşımda yazarın sezgisinin bireysel

görüşlerinin ve öngörülerinin etkili olduğunu söylemektedir. Sezgisel yaklaşıma göre metin uyarlamasını yapan yazar, kendini öğretici ve öğrenici yerine koyarak öğrencinin hangi seviyede sözcük ve sözcük yapılarını bildiğine sezgileriyle karar verir (Bölükbaş, 2015: 927). Sezgisel yaklaşımla gerçekleştirilen metin uyarlamaları objektif olmadığı için kişi veya kurumların yayınladığı uyarlanmış metinlerin sözcük ve dil bilgisi yapıları birbirinden farklı olabilmektedir (Ahmet, 2021: 57).

Metindilbilimsel yaklaşımda ise, yapısal ve sezgisel yaklaşımla yapılan uyarlamalara göre daha doğal ve özgün olmak; uyarlanan ve metnin edebi değerini ve özgünlüğünü koruyan metinler oluşturmak amaçlanır (Bakan, 2012). Metindilbilimsel yaklaşımda seviyeye uygun yapılara dikkat edilmektedir ve bu sayede yazıyı metin haline getiren özellikler ön planda tutulabilmektedir. Bu yaklaşımda metnin küçük ölçekli yapısı, büyük ölçekli yapısı ve üst yapısı dikkate alınmaktadır (Özdemir ve Eroğlu, 2022: 1615). Üst yapıyı belirleyebilmek için metnin iletişimsel gayesine göre yapısının nasıl düzenlendiği irdelenmektedir (Dilidüzgün, 2017).

2.4. Okuma

Okuma, zihindeki anlamlandırma basamağında bulunan ve önemli bir yer tutan kavramdır. Ayrıca diğer becerileri de içinde barındırmasından dolayı okuma eğitiminin, diğer becerilere göre daha fazla önemsenebilir gerekmektedir (Aytaş, 2005). Gerek ana dili öğretiminde gerekse yabancı dil öğretiminde, okuma becerisinin öğrencilerde geliştirilebilmesi için akla gelen en önemli ve yaygın materyal kitaplardır. Bu yüzden okuma becerisine yönelik kitaplar diğer materyallerin önüne geçebilen bir materyaldir okuma becerisine olumlu katkıda bulunacaktır (Gür, 2023).

Okuma, insanın ulaşamadığı yerlere ulaşmasını sağlayarak insanlara yol gösterici bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Okumayla birlikte dil ve kişilik gelişimi olumlu şekilde etkilenir ve sistemli bir şekilde ilerleme kaydedilir buna bağlı olarak da toplumsal olarak kültürlenmede ve bilgilenmede artış görülebilir (Proust, 2017). Günlük yaşantımızda, öğrendiklerimizin % 1'ini tat alma duyusuyla, % 1,5'ini dokunma ve hissetme duyusuyla, %

3,5'ini koklama duyusuyla, % 11'ini işitme ve duyma duyusuyla, % 83'ünü de görme duyusuyla elde ederiz. Burdaki oranlara bakıldığında görme ve işitme duyusuna hitap eden bir okuma yapıldığında öğrenmede %94 gibi önemli bir sonuca ulaşıldığı görülmektedir (Aytaş, 2005: 462). Öğrencilerde okuma becerisinin geliştirilebilmesi son derece önemlidir ve bu becerinin geliştirilebilmesi için birçok uzman tarafında araştırma yapılmıştır ve yapılmaya devam etmektedir. Bu duruma bağlı olarak okumayla ilgili türler, zaman içinde ortaya çıkmaktadır.

2.4.1. Okuma Türleri

Okuma türleri, pek çok farklı kaynaktan farklı şekillerde tanımlanan ve sıralanan bir alandır. Buna göre MEB 2006 6-7-8. Sınıf Türkçe Öğretim Programı'na göre belli başlı okuma türleri ve hedefleri şunlardır.

Sesli okuma: Sesli okuma türündeki hedef, öğrencilerin okuduğu metinde geçen kelimelerin telaffuzunu, hangi bağlamda kullanıldığını anlamalarıdır. Ayrıca sesli okuma ile dinleyicilerin de zihinsel gelişimlerine katkı sağlar.

Sessiz okuma: Sessiz okuma türünün hedefi, öğrencilerin akıcı ve hızlı okumalarını sağlamaktır. Sessiz okuma türü, göz hareketlerinden ve beyin gelişiminden ortaya çıkan okuma sürecidir.

Göz Atarak okuma: Bu okuma türündeki hedef, metindeki konunun ayrıntısına girmeden ana hatlarıyla kavranabilmesidir.

İşaretleterek okuma: Bu okuma türünde hedef, metindeki konuyu anlamaya yardımcı olan anahtar sözcük ve kavramların ve önemli bulunan kısımların belirlenmesidir.

Not alarak okuma: Bu türdeki hedef, öğrenciyi okuma sürecinde aktif duruma sokmak ve önemli bilgi, düşünce ve olayları hatırlamalarını sağlamaktır.

Özetleyerek okuma: Özetleyerek okumanın hedefi, konunun ana hatlarının anlaşılmasının sağlanmasıdır.

Tahmin ederek okuma: Bu okuma türünün amacı öğrencilerin okuma sürecinin etkili geçmesini sağlamak ve okuma esnasında öğrencide merak uyandırmaktır.

Soru sorarak okuma: Bu okuma türünde hedef okuma öncesi ve okuma esnasında öğrencilere soru hazırlayarak metin üzerinde düşünmeleri ve fikir üretmelerini sağlamaktır.

Ezberleme: Bu türdeki amaç, öğrencinin hafızasını geliştirmek, kültürel ve edebî metinlerin cümle yapılarını söz varlığını kavratmaktır.

Söz korosu: Bu okuma türünün hedefi öğrencilerin hem bireysel hem de birlikte çalışma becerilerinin geliştirilmesidir.

Okuma tiyatrosu: Okuma tiyatrosunun amacı, öğrencilerin metnin yapısını, metinde kullanılan dilin, şahıs ve varlık kadrosunun özelliklerini kavramalarının sağlanmasıdır.

Metinlerle ilişkilendirme: Bu okuma türünde; öğrencilerin okudukları en az iki metni, metinler arasındaki ilişki bazında düşünerek okumaları ve böylece düşünme becerilerinin geliştirilmesinin sağlanmasıdır.

Tartışarak okuma: Bu okuma türünün hedefi, öğrencilerin metinde işlenen durumla alakalı bilgi, duygu ve düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşarak onların da görüşlerinden yararlanması ve böylece farklı perspektifler kazanmalarını sağlamaktır.

Eleştirel okuma: Bu okuma türünde, öğrencilere okuduğu metin ile ilgili soru sorma alışkanlığı kazandırılarak metindeki konu hakkında düşünceleri sağlamak hedeflenmektedir. Ayrıca metinde geçen konunun olumlu ve olumsuz yönlerine bakılarak objektif bir bakış açısı kazanmaları da hedefler arasındadır.

2.4.2. Okuma Hızı

Okuma hızı kavramı, bir metnin okunması esnasında geçen sürenin hesaba katılmasıyla ortaya çıkan ve anlaşılabilen bir kavramdır. Yaşadığımız çağda artık birçok konuda işlerin vakit kaybetmeden hızlı bir şekilde hallolduğunu düşünürsek, okuma esnasında da hızlı olmak önemli bir ihtiyaçtır. Hızlı okuma, okunan metnin anlaşılacak ve zihinde yapılandırılarak sürdürülen okumadır. Bu süreçte, bu işlemler çok daha hızlı bir şekilde yapılmalıdır (Güneş, 2009: 5).

Okumanın hızının artması kadar hızlı okuma esnasında metnin konusunu verilmek istenen mesajını iyi bir şekilde algılamak yani anlayarak okumak da son derece önemlidir. Bu iki işi birden yürüterek yapılan okumalar sayesinde hem hızlı hem de anlayarak okuma gerçekleştirilebilir. Bir okuma metnini anlayarak okumak için; metindeki konuyu belirleyebilmek, anlamı bilinmeyen sözcük, cümle ve paragrafları belirleyebilmek, ana fikri ve yanında verilen yardımcı fikirleri bulabilmek, metnin genel yapısını kavrayabilmek, metin anlamlandırılmadığında okuma hızının azaltılması gerekmektedir (Demirel ve Şahinel, 2006: 89).

Yabancılara Türkçe öğretirken okuma hızını olumsuz etkileyen faktörler ise şunlardır:

1) Öğrencilerin ana dili, Türkçenin de içinde bulunduğu Ural-Altay dil ailesi dışında kalan bir dil ise yeni öğrendiği dilin sesletimindeki karakteristik sesleri çıkarırken zorlanmaları.

- 2) Okuma esnasında metni anlayamadığın düşünerek sözcüğü veya cümleyi baştan okumak.
- 3) Sesli okuma esnasında sesletim özelliklerine, sözcüklerdeki veya cümlelerdeki vurgu ve tonlamaya dikkat etmemek.
- 4) Amacı olmadan ve metindeki bilgilere gerek duymadan yapılan pasif okumalar.
- 5) Göz hareketlerinin yanlış kullanılması (Kiraz, 2018: 20).

2.4.3. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Okuma Becerisi

Ana dili öğretiminde olduğu gibi yabancı dil öğretiminde yani Türkçenin yabancı dil öğretiminde de okuma becerisinin temel bir beceri olması gerektiği yadsınamaz bir gerçektir (Erdem vd., 2015). Metinler, öğrencilerin hedef dili öğrenmelerinde, tanımları dışında pek çok imkan sağlayabilir. Bunlar söz varlığı, dil yapısı, yazım ve noktalama kuralları, cümle bilgisi, paragraflar ve metinlerin nasıl oluşturulduğu gibi imkanlardır. Öğrencilerin ilgisini çeken metinler; öğrenciler için bir tartışma ortamı yaratabilir, yeni konuları tanıtabilir, öğrencilerin yaratıcı fikirler geliştirmesini sağlayıp çok yönlü bir ders ortamı sağlayabilirler (Harmer, 1998: 68).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında okuma becerisi, en fazla kullanılan, en başta akla gelen ve en çok tercih edilen bir alandır. Hedef dili öğrenen öğrencilerin ders ortamında okudukları metinleri anlayarak okumaları en önemli noktalardan biridir. Öğrenciler okudukları metinleri anladıkları takdirde, perspektifleri gelişip okudukları metinlerle alakalı görüş oluşturarak metin hakkında fikir alışverişi sağlayarak okuma becerisiyle beraber konuşma becerisini de geliştirmiş olurlar (Ghaffari, 2020: 18). Ana dili öğretiminde bulunan dinleme, konuşma, okuma, yazma becerilerinin sıralaması bir dilin yabancı dil olarak öğretiminde geçerli sayılmamaktadır çünkü bu sıralamada okuma becerisi daha çok önem arz etmektedir. Bunun nedeni yabancı bir dili öğrenirken diğer becerilerin edinilmesinde okuma becerisine daha fazla iş düşmektedir (Keskin ve Okur, 2013: 293). Dil öğrenimi sırasında temel beceriler birbirini desteklemek zorundadır. Okuduğunu anlayan ve okuduğundan çıkarımlar yapabilen bir öğrenci aslında dinleme, yazma, konuşma becerilerini de geliştirmektedir (Kaya, 2019: 14).

2.4.4. Çalışmada Okuma Becerisiyle İlgili Yararlanılan Programlar

Bu başlık altında çalışmamızda yararlanılan dil öğretim programlarının okuma becerisi ve okuma hızı ile ilgili ölçütleri ve kazanımları söz konusu edilmiştir.

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni ve A2 Seviyesi Okuma Becerisi Kazanımları

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni, Avrupa ülkelerinde dil edinimi amacıyla oluşturulan programları, program yönergeleri, dil öğretimi amacıyla ortaya çıkan ders kitapları vb. gibi konularda sistemli ve planlı bir yönlendirme amacıyla ortaya çıkmış bir metindir (Şahin vd., 2014). Bu kaynakta dil düzeylerine göre, dil öğretiminde gerekli olan beceriler için kazanımlar belirlenmiştir. Aşağıdaki şekillerde de A2 düzeyindeki öğrenciler için okuma becerisiyle ilgili kazanımlar bulunmaktadır.

A2	Yazan kişinin aşına konular (arkadaşlar ve aile gibi) hakkında konuştuğu veya bu konularda soru sorduğu basit bir kişisel mektup, e-posta veya ilanı anlayabilir.
	Aşına olduğu konularda temel standart rutin mektup veya faks türlerini (soruşturma, sipariş, onay mektupları gibi) anlayabilir.
	Kısa ve basit kişisel mektupları anlayabilir. Çok basit resmî e-posta ve mektupları (rezervasyon veya çevrim içi satın alma onayı gibi) anlayabilir

Şekil 1. Yazışmaları okuma
(CEFR, 2020).

A2	Basit bir dilde ifade edilmeleri koşuluyla pratik, somut ve öngörülebilir metinlerdeki (ör. seyahat rehberleri, tarifler) belirli bilgileri bulabilir.
	Broşür ve web sitelerinde yer alan ürünlerin (ör. taşınabilir dijital araçlar, kameralar) kısa ve basit açıklamalarındaki temel bilgileri anlayabilir.
	Reklamlar, tanıtım broşürleri, menüler, kaynak listeleri ve çizelgeler gibi basit gündelik materyallerdeki belirli ve öngörülebilir bilgileri bulabilir.
	Listelerdeki belirli bilgileri bulabilir ve gerekli bilgiyi ayırabilir (ör. hizmet veya satıcı bulmak için telefon rehberini kullanma). Sokak, restoran, tren istasyonu gibi kamusal alanlardaki gündelik işaret, duyuru vb. ve iş yerlerindeki yönlendirme, yönerge ve tehlike uyarısı gibi metinleri anlayabilir.

Şekil 2. Fikir sahibi olmak için okuma
(CEFR, 2020).

A2	<p>Olayları tarif eden mektup, broşür ve kısa haber makaleleri gibi daha basit materyallerdeki belirli bilgiyi bulabilir.</p> <p>İçeriğin aşına ve tahmin edilebilir olması koşuluyla aşına olduğu türdeki bir olay üzerine olan bir haber bülteninin genel taslağını takip edebilir.</p> <p>Sayıların, isimlerin, resimlerin ve başlıkların önemli bir rol oynadığı ve metnin anlamını desteklediği kısa haber metinleri veya basit makalelerdeki temel bilgileri anlayabilir.</p> <p>Gündelik konularla (ör. yaşam tarzı, hobiler, spor, hava) ilgili kısa metinlerin ana noktalarını anlayabilir.</p>
	<p>Basit bir dil kullanması koşuluyla insanlar, yerler, gündelik hayat ve kültür vb. konuları anlatan metinleri anlayabilir.</p> <p>Resimli broşür ve haritalarda verilen bilgileri (ör. bir şehrin başlıca turistik yerleri) anlayabilir.</p> <p>Kişisel ilgi alanına giren konulardaki (ör. spor, ünlüler) kısa haber metinlerinin ana noktalarını anlayabilir.</p> <p>Basit bir dil kullanması ve tahmin edilemeyen bir ayrıntı içermemesi koşuluyla kendi alanıyla ilgili kısa olgusal bir tarif veya raporu anlayabilir.</p> <p>İnsanların kısa bir ilan veya gönderide kendileri hakkında söylediklerinin ve diğer insanlarda neleri sevdikleriyle ilgili söylediklerinin çoğunu anlayabilir.</p>

Şekil 3. Bilgi ve sav için okuma
(CEFR, 2020).

A2	<p>Basit bir dille ifade edildiğinde güvenlik talimatnamesi gibi düzenlemeleri anlayabilir.</p> <p>Adım adım resmedilen kısa yönergeleri (ör. yeni bir teknoloji kurmak için) anlayabilir.</p>
	<p>Halka açık bir telefon gibi gündelik hayatta karşılaşılan araç gereçlerle ilgili basit yönergeleri anlayabilir.</p> <p>Resimlendirilmiş olmaları ve aralıksız olmamaları koşuluyla basit kısa yönergeleri anlayabilir.</p> <p>Basit bir komut (ör. "Yemeklerden önce alınız!" veya "Araç kullanıyorsanız almayınız!") şeklinde ifade edilen ilaç prospektüslerindeki yönergeleri anlayabilir.</p> <p>Özellikle en önemli adımları gösteren resimler varsa basit bir yemek tarifini takip edebilir.</p>

Şekil 4. Yönergeleri okuma
(CEFR, 2020).

A2	<p>Yüksek kullanım sıklığına sahip sözcüklerle gündelik dilde, aşına olduğu somut durumları betimleyen kısa, basit hikâyeleri ve çizgi romanları okuyabilecek kadar anlayabilir.</p> <p>Somut, gündelik konularla (ör. hobiler, spor, serbest zaman etkinlikleri, hayvanlar) ilgili kısa dergi raporları veya kılavuz girişlerinde belirtilen ana noktaları anlayabilir.</p>
	<p>Kısa anlatıları ve birinin hayatını anlatan basit bir dille oluşturulmuş betimlemeleri anlayabilir.</p> <p>Bir fotoğraf hikâyesinde (ör. yaşam tarzı üzerine bir dergide) neler olduğu ve karakterlerin nasıl olduğu hakkında izlenim oluşturabilir.</p> <p>Bir kişinin (ör. bir ünlünün) kısa betimlemesinde verilen bilginin çoğunu anlayabilir.</p> <p>Basit bir dilde ve açık bir şekilde oluşturulmuş olması koşuluyla öngörülebilir bir yapı izleyen bir olayı (ör. Oscar Ödülleri) bildiren kısa bir makalenin ana noktasını anlayabilir.</p>

Şekil 5 Serbest zaman etkinliği olarak okuma
(CEFR, 2020).

MEB Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı ve A2 Seviyesi Okuma Becerisi Kazanımları

Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı, yabancı dil olarak Türkçe'nin öğretimi için Maarif Vakfının belirlemiş olduğu okuma becerilerini aynen kabul etmekle beraber,

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen “Yabancı Diller Türkçe A2 Seviyesi Kurs Programı”nda belirtilen sınırlılıklar ise aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

OKUMA

GENEL OKUDUĞUNU ANLAMA Bir kısım uluslararası paylaşılan ortak sözcükler dahil, sıkça tekrerrür eden sözcükleri içeren çok kısa, basit metinleri anlayabilir. Çok sık karşılaşılan günlük veya iş ile ilgili dilde, somut türde ve bilindik hususlardaki kısa, basit metinleri anlayabilir.

YAZIŞMALARI OKUMA Kısa basit kişisel mektupları anlayabilir. Bilindik konular hakkındaki basit türden olan standart rutin mektupları ve faksları (bilgi talepleri, siparişleri, teyit mektupları vb.) anlayabilir.

22

YÖNLENDİRME İÇİN OKUMA Sokak, restoran, tren istasyonu gibi kamuya açık alanlarda günlük hayatta karşılaşılan işaretleri ve tabelaları; işyerlerinde de yönler, talimatlar, tehlike uyarıları gibi işaret ve duyuruları anlayabilir. Listelerdeki belirli bilgilerin yerini bulabilir ve gerekli bilgiyi ayırt edebilir (örn. bir tamirci ya da pazarlamacı bulmak için ‘Sarı Sayfaları’ kullanmak). Reklamlar, prospektüsler, menüler, referans listeleri ve zaman çizelgeleri gibi basit günlük malzemelerdeki istenen belirli bilgileri bulabilir.

BİLGİ VE TARTIŞMA İÇİN OKUMA Mektuplar, broşürler ve olayları anlatan kısa gazete makaleleri gibi karşılaştığı basit yazılı malzemelerde verilen belirli bilgileri tanıyabilir.

TALİMATLARI OKUMA Günlük yaşamda karşılaşılan telefon kulübelerindeki telefonlar gibi aletlerin kullanım kılavuzlarını anlayabilir.--- Basitçe ifade edildiğinde kuralları, örneğin güvenlik kurallarını anlayabilir.

İPUÇLARINI TANIMAK VE ÇIKARIMDA BULUNMAK (Sözlü & Yazılı) Bağlamdaki bilinmeyen sözcüklerin olası anlamlarını çıkarmak için günlük somut konulardaki kısa metinlerin ve ifadelerin genel anlamını kullanabilir.

Şekil 6. Yabancı diller Türkçe A2 seviyesi kurs programı okuma becerisi sınırlılığı (MEB, 2017).

Maarif Vakfı A2 Seviyesi Okuma Becerisi Kazanımları ve Seviyelere Göre Dil Yapıları Listesi

İlk kez 2019 yılında oluşturulan, Türkiye Maarif Vakfı aracılığıyla ortaya çıkarılan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı; Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’ndeki dil düzeyleri ve yeterlilikleri dikkate alınarak hazırlanan bir programdır. Bu program, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda belli bir standart ortaya koyarak öğrencilerin, öğreticilerin dil edinimi aşamasında, temel bir başvuru kaynağı olarak kullanmasını sağlamaktadır (Erdil ve Açık, 2021).

A2 Okuma Becerisi Kazanım Listesi

A2.0.1.	Söz varlığı unsurlarını bağlamdan hareketle anlamlandırır.
A2.0.2.	Sık kullanılan deyimleri bağlamdan hareketle anlamlandırır.
A2.0.3.	Hava durumuyla ilgili bilgileri belirler.
A2.0.4.	Sayısal ifadeleri tanır.
A2.0.5.	Temel soru kalıplarına yönelik bilgileri belirler.
A2.0.6.	Temel soru ifadelerini tanır.
A2.0.7.	Kişisel bilgiler içeren metinleri anlar.
A2.0.8.	Günlük hayattaki basit yönergeleri takip eder.
A2.0.9.	Bir durum/işin yapılışına ilişkin tarif ve yönergeleri takip eder.
A2.0.10.	Bir ürünün tanıtımı ve/veya kullanımıyla ilgili metinlerdeki bilgileri sıralar.
A2.0.11.	Okuduğu metinde geçen akrabalık adlarını belirler.
A2.0.12.	Günlük hayatta sık karşılaşılan bilgilendirme yönlendirme ve uyarı içeren levha ve simgeleri tanır.
A2.0.13.	Basit betimleyici ifadeleri tanır.
A2.0.14.	Tarih/zaman ifadelerini tanır.
A2.0.15.	Günlük hayatta sıklıkla kullanılan ölçü birimlerini/miktar ifadelerini tanır.
A2.0.16.	Bilgisayar vb. teknolojik araçlardaki yönerge ve bildirimleri anlar.
A2.0.17.	Bilinen/güncel konularda yazılmış basit metinleri anlar.
A2.0.18.	Metinlerdeki karşılaştırma unsurlarını belirler.
A2.0.19.	Mesleklerle ilgili özellikleri belirler.
A2.0.20.	Afiş, bilet, broşür, duyuru, ilan, menü vb. metinlerden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
A2.0.21.	Yardım talebi/izin/ rica/özür içeren ifadeleri tanır.
A2.0.22.	Metinlerdeki istek/ihtiyaç, şikâyet vb. içeren ifadeleri ve temel iletiyi belirler.
A2.0.23.	Yol, yön ve adres tarifi içeren metinleri anlar.
A2.0.24.	Bir haber metnindeki yer, kişi, konu/olay ve zamanla ilgili bilgileri belirler.
A2.0.25.	E-posta veya mektuplardaki kalıp ifadeleri belirler.
A2.0.26.	E-posta veya mektuplardaki iletileri anlar.
A2.0.27.	Metinde geçen kişisel bakım ve sağlıkla ilgili bilgileri seçer.
A2.0.28.	Seyahat ve konaklamaya ilişkin bilgileri seçer.
A2.0.29.	Ulaşım ve ulaşım araçlarına ilişkin temel bilgileri seçer.
A2.0.30.	Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlama, davet, tebrik, teşekkür, temenni, taziye, bayram, anma vb.) uygun kalıp ifadeleri ve anlamlarını belirler.
A2.0.31.	Metinde geçen kültürel özelliklere ilişkin bilgileri belirler.
A2.0.32.	Metinlerdeki tavsiye/ uyarı cümlelerini belirler.
A2.0.33.	Metinlerdeki tercih/teklif cümlelerini belirler.
A2.0.34.	Metinlerdeki duygu ifadelerini belirler.
A2.0.35.	Metinlerdeki düşünce/görüşleri belirler.
A2.0.36.	Oneri ifadelerini belirler.
A2.0.37.	Metinlerdeki günlük rutinelere ilişkin ifadeleri belirler.
A2.0.38.	Kişisel bilgi ve görüş isteyen/bildiren metinleri (röportaj, anket vb.) anlar.
A2.0.39.	Kabul/ret/onay ifadelerini belirler.
A2.0.40.	Metinde verilen olay/bilgileri zaman ve mantık akışına göre sıralar.
A2.0.41.	Metinlerde geçen gerekçelendirme ifadelerini tanır.
A2.0.42.	Öyküleyici metinlerdeki olay örgüsü, yer, zaman ve kişileri belirler.
A2.0.43.	Gazete, dergi ve çoklu ortamlardan ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
A2.0.44.	Bir metinden istenilen bilgileri seçer.

Şekil 7. Maarif Vakfı A2 seviyesi okuma becerisi kazanımları
(Türkiye Maarif Vakfı, 2019).

A2.O.45. Metindeki plan/tasarı/hayalleri anlatan ifadeleri belirler.
A2.O.46. Metnin konusunu ve temel iletişini belirler.
A2.O.47. Biyografi metinlerini anlar.
A2.O.48. Harita, kroki, grafik, tablo, zaman çizelgesi gibi görsellerden ihtiyaç duyduğu bilgileri seçer.
A2.O.49. Planlama içeren metinleri anlar.
A2.O.50. Karikatür veya mizah içerikli basit metinlerin iletilerini belirler.
A2.O.51. Metinleri doğru telaffuzla okur.
A2.O.52. Okuduklarından hareketle çıkarımlar yapar.
A2.O.53. Okuduklarını anlamak için başvuru kaynaklarını kullanır.
A2.O.54. Okuma amacını belirler.
A2.O.55. Okuma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.
A2.O.56. Temel bağdaşıklık öğelerinin anlama etkisini fark eder.
A2.O.57. Görsellerle desteklenmiş öyküleyici bir metnin iletişini anlar.
A2.O.58. Görsellerle desteklenmiş ilgi alanına giren metinlerin iletilerini anlar.
A2.O.59. Okuduklarındaki/ metindeki temel tutarlılık unsurlarını belirler.
A2.O.60. Geçmişe ilişkin olayları/ durumları belirler.
A2.O.61. Toplumsal yaşam alanlarına yönelik metinlerde kullanılan kelime ve kalıp ifadeleri tanır.
A2.O.62. Tahmin ifadelerini belirler.
A2.O.63. Nezaket ifadelerini belirler.
A2.O.64. Hobi/ilgi alanlarına ilişkin metinleri/konuşmaları anlar.
A2.O.65. Gözlem ve izlenim içeren ifadeleri belirler.
A2.O.66. Gerekçeleştirme ifadelerini belirler.
A2.O.67. Okuduklarını özetler.

Şekil 7.'nin devamı
(Türkiye Maarif Vakfı, 2019).

Dil Seviyesi	Dil Bilgisi İçeriği
A1	<p>Alfabe (Harflerin seslendirilmesi, büyük ve küçük yazımları, kelime içinde seslendirilmesi)</p> <p>Ünlü ve ünsüz ayrımı</p> <p>Ünlü (kalın ve ince) ve ünsüzlerin (sert ve yumuşak) özellikleri</p> <p>Ünlü uyumu + çolduk eki</p> <p>Ünsüz uyumu + bulunma eki (-DA) + var/yok</p> <p>Ünsüz yumuşaması + y yönelme hâli (emir kipi)</p> <p>Ünlü düşmesi (belirtme hâli + basit sıfatlar vurgusuz orta hece ünlüsü)</p> <p>Şahıs ve işaret zamirleri</p> <p>Bu ne/kim? , O ne/kim?</p> <p>Bu, şu, o, burası, şurası, orası</p> <p>İyelik ekleri</p> <p>İlgi Zamiri (Benim<i>ki</i>...)</p> <p>Basit emir cümleleri</p> <p>İstek/dilek I. çekim (Haydi okuyalım...)</p> <p>Ek fiil geniş zaman (ülke, milliyet, meslek, durum, yaş) + mI? / değil</p> <p>Hâl ekleri-fiil ilişkisi</p> <p>İsim tamlaması</p> <p>İsim tamlaması + hâl eki > fiil (zamir n'si)</p> <p>Şimdiki zaman + ünlü daralması</p> <p>-mA olumsuzluk eki</p> <p>Basit adlaştırmalar (-mAk istiyorum/ -mAY seviyorum)</p> <p>Geçmiş ve gelecek zaman eklerinin I. çekimi</p> <p>Zaman zarfları (dün, bugün, yarın; önce, şimdi, sonra), sıklık zarfları</p> <p>Karşılaştırma yapıları: -DAn, daha, -DAn daha ...</p> <p>Üstünlük derecesi: en</p> <p>-DAki</p> <p>-DAn -A kadar</p> <p>-dAn beri, -dır</p> <p>Yapım ekleri: -II/-sIz</p> <p>Bağlaçlar: ile (vasıta ve bağlama), ve, ama, çünkü</p> <p>Sıralama sayıları: birinci, ikinci, üçüncü...</p> <p>Saat kaç? (Tam ve yarım saatler)</p> <p>Temel soru kelimeleri (5N1K), hangi</p> <p>-DAn önce/sonra</p> <p>-(y)Abil (izin) + geniş zaman</p> <p>Sayılar</p> <p>Temel betimleyiciler</p> <p>-cA/ -A göre</p>

Şekil 8. Maarif Vakfı seviyelere göre dil yapıları listesi
(Türkiye Maarif Vakfı, 2019).

A2	<p>Gelecek zaman + zaman zarfları Görülen geçmiş zaman + zaman zarfları Duyulan geçmiş zaman + zaman zarfları Geniş zaman + sıklık zarfları Zamirler, zamir +ki (Benimki) Sıfatlar Zarflar Gereklilik kipi (-mAn gerek, -mAk zorunda, -mAk gerek, -mAk lazım) Şart kipi Yeterlik fiili (yetenek, tahmin, olasılık) Bağlaçlar (hem ... hem, ne... ne, veya, belki, ya...ya) -mAdAn önce -DİkTAn sonra Gibi, kadar (Benzetme) -cA, -A göre bu yüzden / bu sebeple -An (sıfat fiil) Basit adlaştırmalar (-mAyI seviyorum...) -mAk için, -mAk üzere, mAsI için dA bağlacı Mesela, örneğin Doğrudan/dolaylı anlatım (diye sormuş) Ünlemler</p>
B1	<p>Hikâye birleşik zaman çekimleri Şart birleşik zaman çekimleri Yeterlik fiili + zaman ekleri İsim çekimi (-dI, -mİş, -sA) İsim fiiller (-mA, -mAk, -Iş) +...-mAyI ... -mAyA tercih ederim, -mAktAnsa... -mAyI tercih ederim, -mAsInA rağmen) Sıfat fiiller (-dİk), -Dİk + iyelik, -AcAk + iyelik, -mİş Zarf fiiller (-Ip, -ArAk, -IncA, [-(y)ken], -mAdAn, -A...-A, -r... -mAz) Doğrudan ve dolaylı anlatım Edat ve bağlaçlar (Keşke, eğer, -sA bile, gibi, göre, sanki, kadar, için, üzere, -A doğru, -A karşı/rağmen, -A karşı, -A değin, -A dek, -dAn dolayı, -dAn başka, ile, yalnız, ancak, sadece, fakat, ne var ki, ise, yanı sıra, ayrıca, aksine, hariç, öncelikle, artık, itibaren, dolayısıyla) Fiillerde etkenlik ve edilgenlik</p>

Şekil 8. 'in devamı
(Türkiye Maarif Vakfı, 2019).

B2	<p>Rivayet birleşik zaman çekimleri Sıfat fiiller (-Ar, -mAz, -AsI) Zarf fiiller (-AlI, -dİkçA, -mAkİzIn, -cAsInA, -DİğIndA) Edat ve bağlaçlar (oysaki, halbuki, meğerse, mademki, ne var ki, sanki, veyahut, ile, lakin, dahi, ki, öyleyse, oysa, yeter ki, hatta, bilakis, bari, bundan böyle, şayet, takdirde) Kelimedeki yapı Birleşik fiiller Fiillerde işteşlik ve ettirgenlik</p>
C1	<p>Cümlelerin öğeleri, cümlede vurgu Cümle türleri Yazım ve noktalama kuralları Anlatım bozuklukları</p>

Şekil 8. 'in devamı
(Türkiye Maarif Vakfı, 2019).

2.4.5. Okunabilirlik, Okunaklılık, Kavranabilirlik Kavramları

Başlıkta belirtilen kavramlar, birbiriyle nispeten yakın sayılabilecek yani birbiriyle ilişkili kavramlar ya da birbiriyle karıştırılabilecek kavramlar olduğu için bu kavramların kuramsal çerçeve bölümünde açıklanması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu kavramlarla ilgili literatür taraması yapılarak aşağıdaki açıklamalara ulaşılmıştır.

Okunabilirlik (readability), metinde bulunan dilsel durumların tamamının okuyucu tarafından kabul edilir şekilde okunabilmesi durumuna denilmektedir (Klare, 1963). Kelime, cümle ve paragrafların okunmasında sağlanan kolaylık olarak karşımıza çıkan bu kavram, metnin açık bir şekilde yazıldığını belirtmektedir (Dubay, 2007). Ateşman'a (1997) göre okunabilirlik, okuyucunun metni kolay ya da tam tersi bir durum olarak zor anlama durumudur. Okunabilirlik, herhangi bir dildedeki metnin okuyucu tarafından kolay takip edilebilir olduğunu belirleyen bir kavram olmakla beraber söz konusu dilin hece, sözcük ve cümle sayılarının birbiriyle ilişkilerini de ele almaktadır (Bezirci ve Yılmaz, 2010).

Okunaklılık (legibility), metnin yazı karakteri, sayfa şekli gibi durumlara göre belirlenmektedir (Bezirci ve Yılmaz, 2010). Okunaklılık, en basit tanımıyla yazılı anlatımda okuyucuya harflerin ifade yeteneğinin sunulmasıdır (Ediger, 2001). Okunaklılık ile okunabilirlik kavramı genellikle karıştırılmaktadır. Bu iki kavram birbiriyle bağlantılı olsa da özünde ikisi farklı kavramlardır. Metni okuyanlar açısından fiziksel ortam, baskı şekli, sütun genişliği, satır aralığı gibi durumlar kolaylıkla takip edilebiliyorsa metnin okunabilir olduğu söylenebilir çünkü bu durumlar metnin okunabilirliği ile alakalı durumlardır (Karatay vd. 2013).

Kavranabilirlik (reading comprehension), okuyucunun metinde algılaması gereken yerleri beklenen düzeye göre anlayıp anlayamayacağını gösteren bir kavramdır (Akkurt, 2011). Kavranabilirlik kavramı; sözcük gruplarının, öğrenci düzeyinin üstünde kalan sözcüklerin, yabancı sözcüklerin, terim anlamalı sözcüklerin, soyut ve somut anlamlı sözcüklerin anlamsal etkenlerini içermektedir (Ateşman, 1997). Bazı kaynaklar

kavranabilirlik ve anlaşılabilirlik kavramlarını aynı olarak kabul ederken bazı kaynaklar da anlaşılabilirlik kavramının kavranabilirlik kavramından küçük farklarının olduğu belirtilmiştir. Karaman'a (2021) göre okumada veya konuşmada iletinin akustik sinyallere ve aktarılanları anlamaya katkıda bulunabilecek tüm bilgilere dayanarak anlamlandırma derecesine kavranabilirlik denir, anlaşılabilirlik ise, iletinin aktaran tarafından üretilen akustik sinyalleri anlamlandırma derecesidir (Karaman, 2021).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bilimsel bir araştırmanın bazı özellikleri olmak zorundadır. Ortaya çıkan fikirlerin ölçülebilmesi için incelemelerin belirli aşamalardan geçirilmesi gerekir. Bu çalışma *karma yöntem* kullanılmıştır. Karma desen araştırmaları nitel ve nicel desenlerin alalade bir şekilde birleşiminden oluşmamaktadır aksine bu desenlerin güçlü yönlerinin ortaya çıkarıldığı kapsamlı çalışmalardır (Yurdakul vd., 2014).

Bu çalışma birden fazla yöntem ile yürütülmüştür. Özgün bir metnin incelenmesi ve uyarlanması bağlamında nitel desenli yöntemlerden *doküman analizi* ve *metinsel uyarlama – değiştirim tekniği* ; uyarlanmış bir metnin kavranabilirliği ve okuma hızının ölçülmesi bağlamında ise *tek gruplu öntest – sontest takipli deneysel yöntem* kullanılmıştır.

Doküman analizi, araştırmadaki olgular ile ilgili bilgi veren yazılı materyallerin analizidir. Dokümanlar, nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılan önem arz eden kaynaklardır (Yıldırım, 2021).

Metin uyarlama-değiştirim tekniği, hedef dille yazılmış metnin daha anlaşılır olması amacıyla söz dizimsel ve sözcüksel değişimlerin yer aldığı tekniktir (Aytan vd., 2018). Metin uyarlama ve değiştirim, cümledeki ad, eylem veya cümlede kendisinin yerine benzer anlamda kullanılan başka dil bilgisi yapılarının kullanılmasıdır (Uzun, 1995).

Tek gruplu öntest – sontest takipli deneysel yöntem, deney ve kontrol grubu olmadan yapılan, katılımcılara farklı çalışmalar hakkında aynı soruların sorulduğu ve bu şekilde veri

toplanan yöntemdir (Karasar, 2017). Bir araştırmanın deneysel olabilmesi için yapılan araştırmanın sebep sonuç ilişkisinin çıkarabilmesi ve sonucun benzer şartlarda genellenebilmesi gerekir (Can, 2014). Deneysel yöntemlerde asıl gaye değişkenler arasındaki sebep sonuç ilişkisini test edebilmektir (Karasar, 2013).

3.2. Metinsel Materyal

Bu çalışmada metin uyarlama materyali olarak Mavisel Yener'in *Tırtıl Teyze* kitabındaki aynı adlı öykü kullanılmıştır.

3.2.1. Uyarlanan Metin

Uyarlanan metin, Mavisel Yener'in *Tırtıl Teyze* isimli kitabında bulunan aynı adlı öyküdür. Kitap 16 sayfadır. Ankara'da bulunan Bilgi Yayınevi tarafından 6 kez basılmıştır. Bu çalışmada 2021 yılında yayımlanan 6. basım olan kitap kullanılmıştır. Kitapta kapak tasarımı da dahil olmak üzere toplam 16 görsel öge kullanılmıştır. Görsel ögeler, Ayda Kantar Ataman tarafından resmedilmiştir. Kitabın her sayfasında ortalama 9 satır bulunmaktadır.

3.2.2. Uyarlanan Metnin Yazarı

1984 yılında dünyaya gelen Mavisel Yener, Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi mezunudur. Şiir, hikaye, masal, tiyatro, roman metin türlerinde birçok eseri bulunmaktadır. Gazete Ege'de ve Haber Ekspres gazetesinde çocuklara yönelik sayfalar hazırlamıştır. Cumhuriyet gazetesinin kitap ekinde ise on beş yıl boyunca çocuklara ve gençlere yönelik eser incelemesi ve eleştiri türünde yazılar yazmıştır. Varlık, Virgül Edebiyat Eleştiri gibi edebiyat dergilerinde yazıları ve hikayeleri yayımlanmıştır. TRT İzmir Radyosu'nda iki yıl boyunca Mavi Mektuplar isimli edebiyat köşesini hazırlayıp sunmuştur. Aytül Akal, ile birlikte ortaya çıkardığı eseri Mor Gece Mavi Gün isimli oyunu Ankara Devlet Tiyatrosu'nda sahnelenmiştir.

Küçük Hanımlar Küçük Beyler isimli oyunu Uluslararası Tiyatro Festivali'nde Türkiye'yi temsil etmiştir. 2012 yılında Aytül Akal ile birlikte yazdığı Kırmızı Şemsiye isimli tiyatro oyunu İstanbul Devlet Tiyatrosu tarafından sahnelenmiştir. 2012 yılında Literature İn Flux edebiyat buluşmasında Split ve Tiran şehirlerinde Türkiye'yi temsil etmiştir. 2013 yılında Kosova'da "Yılın Çocuk Kitapları Yazarı" ödülünü kazanmıştır. 2015 yılında; Macaristan, Rodos ve Belçika çocuk edebiyatı buluşmalarında Türkiye'yi temsil etmiştir. 2015 yılında Aytül Akal ile yazdığı Reçelli Şiirler isimli kitabı "ÇGYD Yılın Kitabı Tasarım" ödülünü almıştır. 2018 yılında, çocuk edebiyatının Nobel'i sayılan "H.C. Andersen Ödülü" Türkiye adayı olarak gösterilmiştir. Uluslararası önemli bir çocuk edebiyatı ödüllü olan Astrid Lindgren Anma Ödülü (ALMA) için hem 2022 hem de 2023'te iki kez Türkiye adayı olarak seçilmiştir.

Ödülleri dışında, Edebiyatçılar Derneği, Yazarlar Sendikası, Dil Derneği, P.E.N. Yazarlar Derneği, Oyun Yazarları ve Çevirmenleri Derneği, Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği üyesidir. Çocuk edebiyatı alanında atölyelerde eğitmenlik görevi de yapmaktadır. Bunların dışında yurtiçi ve yurtdışı sempozyumlarda bildirilere katılıp üniversiteler bünyesinde konferanslar vermektedir. Hikayeleri, masalları ve şiirleri ilkökul ve ortaokul ders kitaplarında yer almaktadır. Bazı eserleri ise yabancı dillere çevrilmektedir. Yazar ayrıca ulusal ve uluslararası düzeyde çok sayıda ödülle de taltif edilmiştir ("Mavisel Yener'in Yaşam Öyküsü", 2023).

3.3. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-23 eğitim-öğretim yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi DİLMER'de öğrenim görmekte olan gönüllü olarak seçilmiş 17 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmaya katılan öğrenciler, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen ve A1 dil düzeyini başarıyla geçmiş ve A2 dil düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrenciler arasından seçkisiz yöntemle belirlenmiştir. Öğrencilere uyarlanmış metnin, kavranabilirliği ve okuma hızının ölçülmesi bağlamında 15 gün arayla toplam ikişer gün olmak üzere tek gruplu öntest-sontest takipli deneysel yöntem ile uygulama yapılmıştır. Katılımcılar, gönüllülük esasına göre belirlenmiş; katılımcı seçiminde yaş, cinsiyet, sosyo-kültürel durum

gibi hususlar araştırmaya dahil edilmemiştir. Ancak veri toplama ve analizi s¼recinde katılımcıların milliyet, cinsiyet, yaş gibi değişkenlerine dair veriler göz ardı edilmemiştir.

Bu itibarla söz konusu katılımcılar hakkındaki bilgiler şu şekildedir. Tablo 1’de katılımcı öğrencilerin öğrenim düzeyleri, hangi ÷lkeden geldikleri ve ana dillerine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1
Araştırmaya katılan öğrencilere ait bilgiler

Öğrenci Kodu	Yaşı	Cinsiyeti	Ülkesi	Ana dili
Ö1	18	Kadın	Arnavutluk	Arnavutça
Ö2	25	Erkek	Pakistan	Urduca
Ö3	25	Erkek	Mali	Fransızca
Ö4	18	Kadın	Mısır	Arapça
Ö5	24	Erkek	Gambiya	İngilizce
Ö6	19	Kadın	Arnavutluk	Arnavutça
Ö7	21	Erkek	Cezayir	Arapça
Ö8	36	Kadın	Küba	İspanyolca
Ö9	33	Erkek	Venezuela	İspanyolca
Ö10	23	Erkek	Gine	Fransızca
Ö11	19	Kadın	Gine Bissau	Portekizce
Ö12	28	Kadın	Tacikistan	Tacikçe
Ö13	17	Kadın	Tacikistan	Tacikçe
Ö14	26	Erkek	Endonezya	Endonezce
Ö15	26	Erkek	Haiti	Fransızca
Ö16	19	Kadın	Lesotho	Sesotho
Ö17	27	Erkek	Etiyopya	Amharca

Tablo 1’e yakından bakıldığından çalışma yapılan dil sınıfındaki öğrencilerinin yaşlarının 18 ile 36 yaş aralığında olduğu görülür. Çalışma yapılan on yedi öğrencinin sekizi kadın, onu erkektir. Çalışmaya katılan öğrencilerin ÷lkeleri Arnavutluk, Pakistan, Mali, Mısır, Gambiya, Cezayir, Küba, Venezuela, Gine, Gine Bissau, Tacikistan, Endonezya, Haiti, Lesotho, Etiyopya şeklinde bir dağılım göstermektedir. Keza bu öğrenciler ana dilleri bakımından incelendiğinde, Arnavutça, Urduca, Arapça, Fransızca, İngilizce, İspanyolca, Portekizce, Tacikçe, Endonezce, Amharca ve Sesotho dili şeklinde bir dağılım gösterirler.

Çalışmada kullanılması için yapılan metin uyarlama işlemi sırasında ve uyarlama tamamlandıktan sonra A2 düzeyine uygun olarak uyarlanmış metnin, geçerlik ve güvenilirliğin sağlanabilmesi için 10 alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Söz konusu alan uzmanlarına ait bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

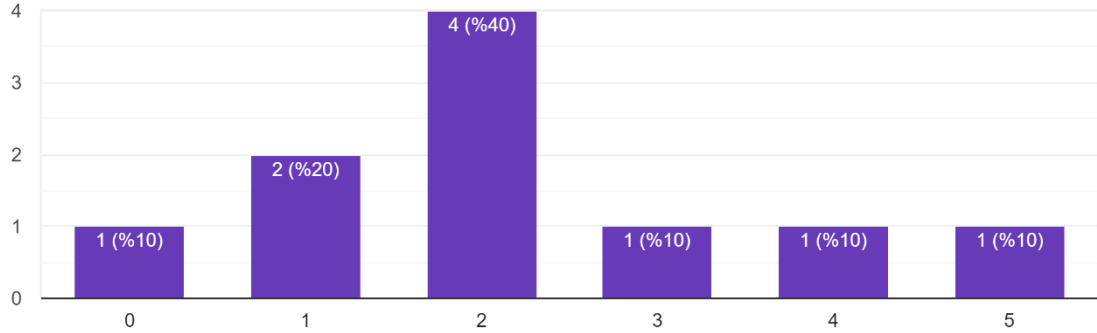
Tablo 2
Araştırmaya katılan alan uzmanlarına ait bilgiler

Uzman Kodu	Eğitim Düzeyi	Cinsiyeti	Kurumu
U1	Lisans	Erkek	MEB Halk Eğitim Merkezi
U2	Doktora	Erkek	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
U3	Yüksek Lisans	Kadın	Uludağ Üniversitesi
U4	Yüksek Lisans	Kadın	Uludağ Üniversitesi
U5	Yüksek Lisans	Erkek	İstanbul Galata Üniversitesi
U6	Yüksek Lisans	Erkek	MEB Bilim ve Sanat Merkezi
U7	Yüksek Lisans	Kadın	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
U8	Yüksek Lisans	Kadın	İstanbul Galata Üniversitesi
U9	Yüksek Lisans	Kadın	Bursa Uludağ Üniversitesi
U10	Yüksek Lisans	Erkek	İstanbul Aydın Üniversitesi

Tablo 2 incelendiğinde alan uzmanlarının çeşitli kurumlarda görev yaptığı görülmektedir. Çalışmaya destek olan on alan uzmanının; 5'i kadın, 5'i erkektir. Alan uzmanlarının eğitim düzeylerine bakıldığında ise 1 uzmanın doktora, 8 uzmanın yüksek lisans, 1 uzmanın lisans mezunu olduğu görülür. Alan uzmanlarının çalıştıkları kurumlara bakıldığında; 2'sinin MEB'e bağlı kurumlarda, 3'ünün Uludağ Üniversitesinde, 2'sinin İstanbul Galata Üniversitesinde, 1'inin İstanbul Aydın Üniversitesinde, 1'inin Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde ve 1'inin de Manisa Celal Bayar Üniversitesinde görev yaptığı görülmektedir.

Bu eğitim-öğretim yılı sonunda A2 düzeyinde kaç farklı sınıfta çalışmış olacaksınız?

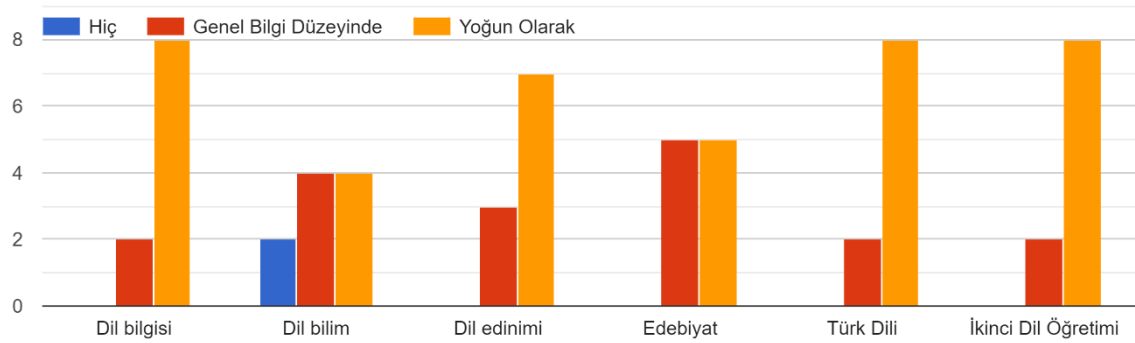
10 yanıt

Şekil 9. Uzmanların A2 seviyesindeki sınıflardaki çalışma tecrübeleri

Şekil 9 incelendiğinde; alan uzmanlarının 1'inin A2 düzeyinde hiç çalışmadığı, 2'sinin 1 kez çalıştığı, 4'ünün 2 kez çalıştığı, 1'inin 3 kez çalıştığı, 1'inin 4 kez çalıştığı, 1'inin 5 kez çalıştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Aldığınız eğitim süresince aşağıda belirtilen alanlar konusunda hangi düzeyde çalıştınız?

Şekil 10. Uzmanların hangi alanda hangi düzeyde çalıştığına dair bilgiler

Şekil 10 incelendiğinde araştırmaya katılan uzmanların; 8'i dil bilgisi alanında "yoğun olarak" çalışmışken 2'si "genel bilgi düzeyinde" çalışmıştır. Dil bilim alanında; 1'i hiç, 4'ü "genel bilgi düzeyinde", 4'ü "yoğun olarak" çalışmıştır. Dil edinimi alanında; 7'si "yoğun olarak", 3'ü "genel bilgi düzeyinde" çalışmıştır. Edebiyat alanında; 5'i "yoğun olarak", 5'i "genel bilgi düzeyinde" çalışmıştır. Türk dili alanında; 8'i "yoğun olarak", 2'si

“genel bilgi düzeyinde” çalışmıştır. İkinci dil öğretimi alanında; 8’i “yoğun olarak”, 2’si “genel bilgi düzeyinde” çalışmıştır.

3.4. Veri Toplama Aracı

Bu çalışma birden fazla aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada, seçilmiş otantik bir metin A2 dil düzeyine uyarlanmıştır. Eser seçiminde Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde yer alan yeterlilikler göz önünde bulundurulmuştur. Bunun sonucunda, Mavisel Yener’in *Tırtıl Teyze* isimli kitabında yer alan aynı adlı öykü seçilmiştir. Söz konusu metin; Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (CEFR), Türkiye Maarif Vakfının hazırladığı Maarif Vakfı A2 Seviyesi Okuma Becerisi Kazanımları ve Seviyelere Göre Dil Yapıları Listesi , Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Yabancı Diller Türkçe A2 Seviyesi Programı’ndaki kazanımlara uygun olarak uyarlanmıştır. Ardından yapılan uyarlama işleminin geçerliliğini ölçmek için alan uzmanlarından *uzman görüşü anketi* yoluyla görüş ve değerlendirme alınmıştır. EK-6’da yer alan söz konusu uzman görüşü anketinde alanın uzmanlarından metin hakkındaki görüşleri alınmıştır.

3.5. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması aşamasında katılımcıların A2 düzeyine uyarlanmış “Tırtıl Teyze” öyküsünü okuması istenmiş; bunun sonucunda metnin, kavranabilirliği ve okuma hızı ölçülmüştür. Söz konusu metnin uyarlanmasında Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (CEFR), Türkiye Maarif Vakfının hazırladığı Maarif Vakfı A2 Seviyesi Okuma Becerisi Kazanımları ve Seviyelere Göre Dil Yapıları Listesi , Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Yabancı Diller Türkçe A2 Seviyesi Programı’ndan yararlanılmıştır.

Metin uyarlamaya dair diğer yüksek lisans ve doktora tezleri taranmıştır. Metindeki uyarlamalar yapılırken ölçütlere uygun olarak uzun cümleler A2 seviyesine göre kısaltılmış, seviye üstü dil bilgisi kuralları tespit edilip düzeye uygun hale getirilmiştir. Bazı bölümlerde, cümle sayısı artırılıp basit cümleler haline getirilmiştir. Karışık yapıdaki dolaylı cümleler, doğrudan cümlelere dönüştürülmüştür. Seviyeye uygun olmadığı tespit edilen sözcük,

deyim ya da atasözleri metnin anlam bütünlüğünü bozmayacak şekilde daha basit ve seviyeye uygun halde kullanımlarla değiştirilmiştir. Bazı sözcüklerin anlamı ise sözlükçe kısmından verilmiştir.

Uyarlama işlemi yapıldıktan sonra Google Forms aracılığıyla alan uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Alan uzmanlarının yapılan uyarlamayı uygun görmesinin akabinde uyarlama çalışması tamamlanmıştır.

Söz konusu sürecin ardından Manisa Celal Bayar Üniversitesi DİLMER bünyesindeki A2 seviyesinin son haftasında bulunan ve gönüllülük esasıyla çalışmaya katılan öğrencilere özgün metin bir dakika süre ile okutularak öğrencilerin kaç kelime okuma yaptıkları tespit edilmiştir. Bunu takiben öğrencilere özgün metnin tamamı okutulmuştur ve öğrencilere metni kavramaya yönelik sorular sorulup cevapları alınmıştır. Öğrencilere herhangi bir dönüt verilmeden çalışma tamamlanmıştır.

Bunu takiben 15 gün sonra önce aynı öğrencilere uyarlanmış metnin tamamı okutularak 1 dakika içerisinde öğrencilerin kaç kelime okuma yaptığı tespit edilmiştir. Daha sonra uyarlanmış metnin tamamı öğrencilere okutularak daha önce özgün metinde sorulan kavrama sorularının aynısı tekrar sorulmuştur. Bu şekilde tek gruplu öntest-sontest takipli deneysel yöntemeye uygun olarak veriler öğrencilerden toplanmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Verilerin analizi süreci birkaç aşamada gerçekleştirilmiştir. Önce özgün metnin A2 düzeyine uyarlanması gerçekleştirilmiştir. Ardından uyarlanmış metnin kavranabilirliği ve okuma hızı ölçülmüştür.

Özgün metnin uyarlanması sürecinde şu işlemler gerçekleştirilmiştir. Uyarlanacak eser belirlendikten sonra, A2 dil seviyesi kriterlerine uygun olarak metin uyarlaması yapılmıştır. Metin uyarlaması yapılırken her cümle, teker teker taranıp bu cümlelere kodlar

verilmiştir. A2 dil seviyesine uygun hale getirilmesi gereken cümlelere işlemler yapılmıştır ve yapılan işlemler tablo haline getirilen bölümde yanlarına yazılmıştır. Tablodaki son işlem olarak A2 dil seviyesine getirilen cümlelerin uyarlanmış halleri tabloya eklenmiştir.

Yapılan uyarlama işlemine dair metin uyarlanma tablosunun tamamı, çalışmamızın “**4.1. Metnin Uyarlanması ve Uyarlama İşlemine Ait Bulgular**” alt başlığında yer almaktadır. Uyarlama süreci cümle bazında yapıldıktan sonra metnin bütünselliği dikkate alınarak metnin konu bütünlüğü ve edebi yönünü bozmayacak şekilde cümleler arası geçişlere dikkat edilerek metin tekrar düzenlenmiştir. Ardından uyarlanmış metin için 10 alan uzmanın görüşü alınıp önerilerden yola çıkarak eksik yerle veya uygun olmayan yerler tekrar düzenlenmiştir.

Öğrencilerin metni kavrayabilme düzeylerine ait verilerin analizini yapabilmek için öğrencilere sorulan beş adet “çoktan seçmeli soru”, beş adet “Doğru-Yanlış sorusu”, beş adet “Var-Yok sorusu” hazırlanıp öğrencilerin cevaplaması istenmiştir. Buna takiben soruların cevaplarına göre toplam 100 puan üzerinden bir puanlama yapılmıştır. Çoktan seçmeli sorular altışar puan, Doğru-Yanlış soruları altışar puan ve Var-Yok soruları sekizer puan olarak belirlenmiştir. Böylece özgün metnin ve uyarlanmış metnin kavranma düzeyleri alınan puanlar üzerinden karşılaştırılmıştır. Bunu takiben öğrencilerin okuma hızlarının ölçülmesi aşamasına geçilmiştir. Bu amaçla öğrencilere özgün metni ve uyarlanmış metni okumaları için birer dakika verilerek okudukları kelime sayıları tespit edilmiştir. Tespit edilen kelime sayılarına göre özgün metin ve uyarlanmış metin arasında ortaya çıkan fark belirlenmiştir. Bu şekilde katılımcıların okudukları kelime sayılarına göre uyarlanmış metnin okuma hızına etkisi tespit edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırmanın bu bölümünde, Mavisel Yener’in *Tırtıl Teyze* kitabında yer alan aynı adlı öykünün A2 düzeyine uyarlanmasına dair bulgulara yer verilmiştir. Bu başlık altında uyarlanmış metinle ilgili uzman görüşlerine dair bulgular; yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin özgün metin ve uyarlanmış metne dair okuma hızı bulguları ve son olarak söz konusu metinlere dair kavranabilirlik bulguları yer almaktadır.

Çalışmada söz konusu bulgular farklı başlıklar altında gruplandırılmıştır. İlk başlıkta seçilen metnin A2 seviyesine uyarlanması işlemleri, cümle cümle tablo halinde gösterilmiştir. Daha sonra çeşitli kurumlarda görev yapan alan uzmanlarının görüşleri tablo ve şekiller halinde gösterilmiştir. Son olarak Manisa Celal Bayar Üniversitesi DİLMER bünyesindeki A2 düzeyinde yabancı dil olarak Türkçe öğrencileri ile yapılan çalışmadan elde edilen bulgular, farklı başlık halinde öbeklenerek gösterilmiştir. Bu bölümde iki farklı başlık adı altında önce okuma hızı, ardından kavranabilirlik incelemeleri yapılmıştır.

4.1. Metnin Uyarlanması İşlemine Dair Bulgular

Mavisel Yener’in *Tırtıl Teyze* adlı kitabında yer alan aynı adlı öykünün A2 düzeyine göre uyarlanması ve uyarlama işlemine ait bulgular Tablo 3’ te verilmiştir.

Tablo 3

“Tırtıl Teyze” öyküsünün A2 düzeyi dil özelliklerine uyarlaması tablosu

Cümle No	Özgün Cümle	Yapılan Düzenleme	Uyarlanmış Cümle
1	Minik tırtıl, teyzesi tombul tırtıl ve mavi kelebek, dut ağacının yaprağında buluşmuş, dereden tepeden konuşuyorlarmış.	“Dereden tepeden konuşmak” sözcüğü seviyeye uygun olarak değiştirilmiştir. “Konuşuyorlarmış” birleşik çekimli fiili, basit çekimli fiil haline getirilmiştir. “Buluşmuş” İşteş çatılı fiili, seviyeye uygun hale getirilmiştir. Sıralı cümle, iki basit yapı cümle haline getirilmiştir.	Minik tırtıl, teyzesi tombul tırtıl ve mavi kelebek, dut ağacının yaprağına gitmişler. Günlük olaylardan konuşmuşlar.

Tablo 3'ün Devamı

2	Teyze tırtılda o gün garip bir değişiklik varmış.	Düzenleme yapılmamıştır.	
3	“Senin neyin var teyze?”	Devrik cümle kurallı hale getirilmiştir.	“Teyze, senin neyin var?”
4	“Çok durgunsun.” demiş minik tırtıl.	Devrik cümle kurallı hale getirilmiştir.	Minik tırtıl “Çok durgunsun.” demiş.
5	Teyze tırtıl, kaygan yeşil bedenini kıpırdatmadan mırıldanmış:	“Kıpırdatmadan” -mAdAn zarf fiil ekli fiil, seviyeye uygun hale getirilmiştir. “Mırıldanmış” dönüşlü fiili, seviyeye uygun hale getirilmiştir.	Teyze tırtıl, kaygan yeşil bedenini kıpırdatmamış. Mırıldamış:
6	“Şeyyy... Birkaç haftalığına gidiyorum buradan.”	Devrik cümle kurallı hale getirilmiştir. “Şeyyy” sözcüğü, sözcüğün doğru yazımını öğretmek amacıyla değiştirilmiştir.	“Şey, buradan birkaç haftalığına gidiyorum.”
7	“Nereyeee?” diye çığlık atmış minik tırtıl.	Devrik cümle kurallı hale getirilmiştir. “Nereyeee” sözcüğü, sözcüğün doğru yazımını öğretmek amacıyla değiştirilmiştir.	Minik tırtıl, “Nereye?” diye çığlık atmış.
8	“Bak miniğim, bir süreliğine gözlerden uzak olmam gerek, kozamı örüp içine girme zamanım geldi.”	Anlam karmaşasını engellemek için “Miniğim” sözcüğü yerine, kahraman isimlerinden “Minik Tırtıl” ismi kullanılmıştır. “Gözlerden uzak olmak” deyimini seviyeye uygun hale getirilmiştir. “Örüp” -Ip zarf fiil ekli fiil, seviyeye uygun hale getirilmiştir. Fiilimsi bulunan cümle, üç basit yapı cümle haline getirilmiştir. Anlam karmaşasını engellemek için “Kozamın” sözcüğü eklenmiştir.	Minik tırtıl bak. Bir süreliğine başka yerde olacağım. Kozamı öreceğim. Kozamın içine girme zamanım geldi.
9	“Nee, örgü örmek mi?”	“Nee” sözcüğü, sözcüğün doğru yazımını öğretmek amacıyla değiştirilmiştir.	“Ne, örgü örmek mi?”

Tablo 3'ün devamı

10	“İyi ama seni hiç elinde şişlerle, yünlerle görmedim ki!”	“Ki” bağlacı seviyenin üzerinde olduğu için cümleden çıkarılmıştır.	“İyi ama seni hiç elinde şişlerle, yünlerle görmedim.”
11	Onları sessizce dinleyen kelebek söze karışmış:	“Söze karışmak” deyimini seviyeye uygun hale getirilmiştir.	Onları sessizce dinleyen kelebek aniden konuşmaya başlamış.
12	“Sen nereden biliyorsun bakayım şişleri, yünleri minik tırtıl?”	Anlam karmaşasını engellemek için “bakayım” sözcüğü cümleden çıkarılmıştır. Devrik cümle kurallı hale getirilmiştir.	“Minik tırtıl, sen şişleri, yünleri nereden biliyorsun?”
13	“Her akşam dut ağacının altına bir nine geliyor.”	Düzenleme yapılmamıştır.	
14	“İşte onun şişleri, yünleri var.”	Düzenleme yapılmamıştır.	
15	Teyze tırtıl ve mavi kelebek bu yanıtı duyunca gülüşmüşler.	“Duyunca” -IncA zarf fiil ekli fiil, seviyeye uygun hale getirilmiştir. “Gülüşmüşler” işteş fiili, seviyeye uygun hale getirilmiştir. Fiilimsi bulunan cümle, iki basit yapı cümle haline getirilmiştir.	Teyze tırtıl ve mavi kelebek bu yanıtı duymuşlar. Sonra gülmüşler.
16	“Evet, ama koza öyle örülmez.”	“Öyle” zarfı seviyeye uygun hale getirilmiştir. “Örülmez” edilgen fiili seviyeye uygun hale getirilmiştir.	Evet ama koza bu şekilde olmaz.
17	“Koza örmek için ağzımızda bir sıvı oluşur.”	Düzenleme yapılmamıştır.	
18	“Bu yapışkan sıvı ile bedenimizin her yanını kaplar, içine gireriz.”	“Yanını” sözcüğü seviyeye uygun olarak değiştirilmiştir. Anlam karmaşasını engellemek için “kozanın” tamlayanı eklenmiştir. “ile” edatı seviyeye uygun olmadığı için cümleden çıkarılmıştır. Sıralı cümle, iki basit yapı cümle haline getirilmiştir.	Bu yapışkan sıvı, bedenimizin her yerini kaplar. Sonra kozanın içine gireriz.

Tablo 3'ün devamı

19	Minik tırtıl çok meraklıymış:	“Meraklıymış” -mİş ek fiil ekli isim, seviyeye uygun hale getirilmiştir.	Minik tırtıl çok meraklı bir şekilde:
20	“Neden koza örmemiz gerekiyor?” diye sormuş.	Düzenleme yapılmamıştır.	
21	“Kozalarının içinde değişime uğrayıp kelebek olmak ve uçabilmek tırtılların düşüdür de ondan.” demiş tombul teyze.	“Uğrayıp” -Ip zarf fiil ekli fiil, seviyeye uygun hale getirilmiştir. Anlam karmaşasını engellemek için “Ondan” sözcüğü yerine “o yüzden” sözcüğü kullanılmıştır. Devrik cümleler kurallı hale getirilmiştir.	Tombul tırtıl teyze “Tırtılların hayali, kozalarının içinde değişmek ve uçabilmek de o yüzden.” demiş.
22	Bin bir desenli mavi kelebek uzaklara dalmış:	“Uzaklara dalmış” sözcük grubu seviyeye uygun olarak uyarlanmıştır.	Bin bir desenli mavi kelebeğin aklına, kozadaki zamanı gelmiş.
23	“Kozamın içindeyken, üç hafta boyunca nasıl da özlemiştim güneşi.”	“İçindeyken” -(y)ken zarf fiil ekli fiil, seviyeye uygun hale getirilmiştir. “Özlemiştim” birleşik çekimli fiili, basit çekimli fiil haline getirilmiştir. Fiilimsi bulunan cümle, İki basit cümle haline getirilmiştir. Devrik cümle kurallı hale getirilmiştir.	“Kozamın içinde üç hafta geçti. Bu üç hafta, güneşi çok özledim.”
24	“Uçmayı düşlemiştim hep, başardım işte.” demiş.	“Düşlemek” sözcüğü yerine seviyeye uygun olarak “hayal ettim” sözcüğü kullanılmıştır. “Hep” sözcüğü yerine, seviyeye uygun olarak “her zaman” sözcüğü getirilmiştir. “Düşlemiştim” birleşik çekimli fiili, basit çekimli hale getirilmiştir. Devrik cümle kurallı hale getirilmiştir. Sıralı cümle, iki basit yapılı cümle haline getirilmiştir.	“Her zaman uçmayı hayal ettim. İşte başardım.” demiş

Tablo 3'ün devamı

25	Minik tırtıl, körpe yaprakları kemirirken söylenmiş:	“Körpe” sözcüğü yerine seviyeye uygun olarak “taze” sözcüğü kullanılmıştır. “Kemirirken” -(y)ken zarf fiil ekli fiil, seviyeye uygun olarak uyarlanmıştır. “Söylenmiş” dönüşlülük fiili, seviyeye uygun hale getirilmiştir.	Minik tırtıl, taze yaprakları kemirmiş ve kendi kendine söylemiş.
26	“Bence üç hafta boyunca o şeyin içinde kalmak çok sıkıcı.”	Anlam karmaşasını engellemek için “boyunca” sözcüğü cümleden çıkarılmıştır. Anlam karmaşasını engellemek için “şey” sözcüğü cümleden çıkarılmıştır.	Bence üç hafta o kozanın içinde kalmak çok sıkıcı.
27	Teyze tırtıl, kelebeğe sormuş:	Düzenleme yapılmamıştır.	
28	“Sahi, içerisi sıkıcı mı?”	“Sahi” sözcüğü seviyeye uygun hale getirilmiştir. Anlam karmaşasını engellemek için “Kozanın” tamlayıcı eklenmiştir. Anlam karmaşasını engellemek için “içerisi” sözcüğü yerine “içi” sözcüğü kullanılmıştır.	“Gerçekten, kozanın içi sıkıcı mı?”
29	“Hayır, hiç değil.”	Anlam karmaşasını engellemek için “sıkıcı” sözcüğü eklenmiştir.	“Hayır, hiç sıkıcı değil.”
30	“Bol bol uyursun kozanın içinde.”	Devrik cümle kurallı hale getirilmiştir.	Kozanın içinde bol bol uyursun.
31	“Uyanırken de hep sevgiyi barışı, güzellikleri düşünmeli bir tırtıl.”	“Uyanırken” -(y)ken zarf fiil ekli fiil, seviyeye uygun hale getirilmiştir. Devrik cümle kurallı hale getirilmiştir.	Bir tırtıl, uyanık zamanlarında sevgiyi, barışı, güzellikleri düşünmeli.
32	“O zaman, kanatlarının rengi çok parlak, bol desenli güzel bir kelebek olarak çıkar kozadan.” demiş kelebek.	Devrik cümle kurallı hale getirilmiştir. “Olarak” -ArAk zarf fiil ekli fiil, seviyeye uygun olarak uyarlanmıştır. Fiilimsi bulunan cümle, üç basit yapı cümle haline getirilmiştir.	Kelebek “O zaman, kanatlarının rengi çok parlak olur. Bol desenli güzel bir kelebek olur. Bu şekilde kozadan çıkar.” demiş.

Tablo 3'ün devamı

33	“Sen neler düşündün kozanda?” diye sormuş minik tırtıl.	Devrik cümle kurallı hale getirilmiştir.	Minik tırtıl “Sen kozanda neler düşündün?” diye sormuş.
34	Kelebek gülmüş:	Düzenleme yapılmamıştır.	
35	“Ben kitapları düşündüm.”	Düzenleme yapılmamıştır.	
36	“Kitaplar gibi, kendi güzelliğimi başkalarına da katmayı istedim.”	Anlam karmaşasını engellemek için “katmayı” sözcüğü yerine “vermek” sözcüğü kullanılmıştır.	Kitaplar gibi kendi güzelliğimi başkalarına da vermek istedim.”
37	Minik tırtıl gözlerini kocaman kocaman açmış:	Düzenleme yapılmamıştır.	
38	“İyi ki kozadan bir kitap olarak çıkmamışsın!”	“Ki” bağlacı seviyenin üzerinde olduğu için cümleden çıkarılmıştır. Anlam karmaşasını engellemek için “İyi ki” sözcük grubu yerine, “ne güzel” sözcüğü kullanılmıştır.	“Ne güzel, kozadan kitap olarak çıkmamışsın!”
39	“Çok düşünmüştüm ‘bir kitap olsaydım ne kitabı olurdu?’ diye.”	“Düşünmüştüm” birleşik çekimli fiili, basit çekimli fiil haline getirilmiştir. “Olsaydım” birleşik çekimli fiili, basit çekimli fiil haline getirilmiştir. “Olurdum” birleşik çekimli fiili, basit çekimli fiil haline getirilmiştir.	“Çok düşündüm ‘Bir kitap olsam ne kitabı olurum?’ diye.
40	“Tarih mi, şiir mi, roman mı, öykü mü, masal mı...”	Eksilteli cümle seviyeye uygun olarak tamamlanmıştır. Sıralı cümle, beş basit yapılı cümle haline getirilmiştir	Tarih mi olmalıyım? Şiir mi olmalıyım? Roman mı olmalıyım? Öykü mü olmalıyım? Masal mı olmalıyım?” demiş.
41	Minik tırtıl hemen atlamış söze:	“Atlamış söze” sözcük grubu seviyeye uygun olarak değiştirilmiştir.	Minik tırtıl hemen konuşmuş:

Tablo 3'ün devamı

42	“Ben masal kitabı olmak isterdim.”	“İsterdim” birleşik çekimli fiili, basit çekimli fiil haline getirilmiştir.	“Ben masal kitabı olmak isterim.
43	“Çocuklar severek okusun diye.”	“Severek” -ArAk zarf fiil eki almış fiil, seviyeye uygun hale getirilmiştir.	Çocuklar güzelce okusun diye.”
44	“Ben ne kitabı olursam olayım, sonsuza dek okunan bir kitap olmak isterdim.”	“Olursam” birleşik çekimli fiili, basit çekimli fiil haline getirilmiştir. Anlam karmaşasını engellemek için “sonsuza dek” sözcük grubu yerine “her zaman” sözcük grubu kullanılmıştır. “Okunan” -An sıfat fiil eki almış fiil, seviyeye uygun hale getirilmiştir. “İsterdim” birleşik çekimli fiili, basit çekimli fiil haline getirilmiştir. Fiilimsi bulunan cümle, iki basit yapıyla cümle haline getirilmiştir.	Hangi kitap olsam da fark etmez. Her zaman başkalarının beni okumalarını isterim.
45	“Ezgileri, renkleri, çiçekleri, çocukları anlatsın.” demiş teyze tırtıl.	Devrik cümle kurallı hale getirilmiştir.	Tırtıl teyze “Ezgileri renkleri, çiçekleri, çocukları anlatsın.” demiş.
46	Kelebek onları dinledikten sonra gülümsemiş, kanatlarını çırparak uzaklaşırken seslenmiş:	“Dinledikten” -dIk sıfat fiil ekli fiil, seviyeye uygun hale getirilmiştir. “Çırparak” -ArAk zarf fiil ekli fiil, seviyeye uygun hale getirilmiştir. “Uzaklaşırken” -(y)ken zarf fiil ekli fiil, seviyeye uygun hale getirilmiştir. Fiilimsi bulunan cümle, dört basit yapıyla cümle haline getirilmiştir.	Kelebek onları dinlemiş. Sonra gülümsemiş. Kanatlarını çırpmış. Uzaklaşmış. Onlara seslenmiş:
47	“Ben kitapsam, adım ‘sevgi’ olsun; kapağıma, ille de mavi bir kelebek konsun.”	“Kitapsam” -sA ek fiil ekli isim, seviyeye uygun hale getirilmiştir. Anlam karmaşasını engellemek için “ille de” sözcük grubu yerine, “her zaman” sözcüğü kullanılmıştır.	Ben bir kitap olsam. Adım ‘sevgi’ olsun. Kapağıma her zaman mavi bir kelebek konsun.”

Tablo 3 incelendiğinde, metin uyarlama işlemine dair bulgular şu şekildededir. “Tırtıl Teyze” öyküsünde toplam basit, türemiş ve birleşik cümle yapısında 47 cümle bulunmaktadır. Bu cümleler ve dil öğeleriyle ilgili aşağıdaki bulgulara ulaşılır:

- 1) Özgün metinde yer alan toplam 47 cümleden 10’u, A2 düzeyine uygun bulunduğu için herhangi bir düzenleme yapılmamıştır.
- 2) Geriye kalan 37 cümle için uyarlama işlemi gerekli görülmüştür.
- 3) Uyarlanmış metinde geçen “koza”, “şiş”, “yün” ve “ezgi” sözcükleri seviye üstü olabileceği düşünülerek metnin sonundaki sözlükçe bölümünde açıklanmıştır.
- 4) Metindeki 5 cümlede deyim, atasözü ve kalıp sözler A2 seviyesine uygun olarak ve cümlelerin anlamını bozmayacak şekilde değiştirilmiştir.
- 5) Metindeki 12 cümlede, seviyeye uygun sözcük değişimi yapılmıştır.
- 6) Metindeki 4 cümlede, seviyeye uygun yeni sözcükler eklenmiştir.
- 7) Metindeki 2 cümlede, sözcükler anlam bütünlüğünün bozmayacak şekilde çıkarılmıştır.
- 8) Metindeki 1 cümlede, eksilteli cümle bulunduğu için, bu cümle seviyeye uygun basit cümleye dönüştürülmüştür.
- 9) Metindeki 13 cümle, devrik cümle yapısında bulunduğu için seviyeye uygun olarak kurallı cümle haline getirilmiştir.
- 10) Metindeki 3 cümlede geçen bazı sözcükler imlaya uygun olarak düzeltilmiştir.
- 11) Metindeki 9 cümlede geçen birleşik çekimli fiiller, seviyeye uygun olacak şekilde basit çekimli fiile dönüştürülmüştür.
- 12) Metindeki 2 cümlede, ek fiilin yüklem yaptığı isim soylu sözcük, seviyeye uygun biçimde değiştirilmiştir.
- 13) Metindeki 2 cümlede, işteş çatılı fiil, 2 cümlede dönüşlü çatılı fiil, 2 cümlede edilgen çatılı fiil A2 düzeyine uygun fiil çatılarıyla değiştirilmiştir.
- 14) Metindeki 2 cümlede, zarf görevindeki sözcük, seviyeye uygun olacak şekilde değiştirilmiştir.
- 15) Metindeki 11 cümlede, zarf fiil eki almış sözcük; 2 cümlede sıfat fiil eki almış sözcük, seviyeye uygun olacak şekilde değiştirilmiştir.

16) Metindeki ki bağlacı bulunan 2 cümle, seviyeye uygun olacak şekilde değiştirilmiştir.

17) Metindeki ile edatı bulunan 2 cümle, seviyeye uygun olacak şekilde değiştirilmiştir.

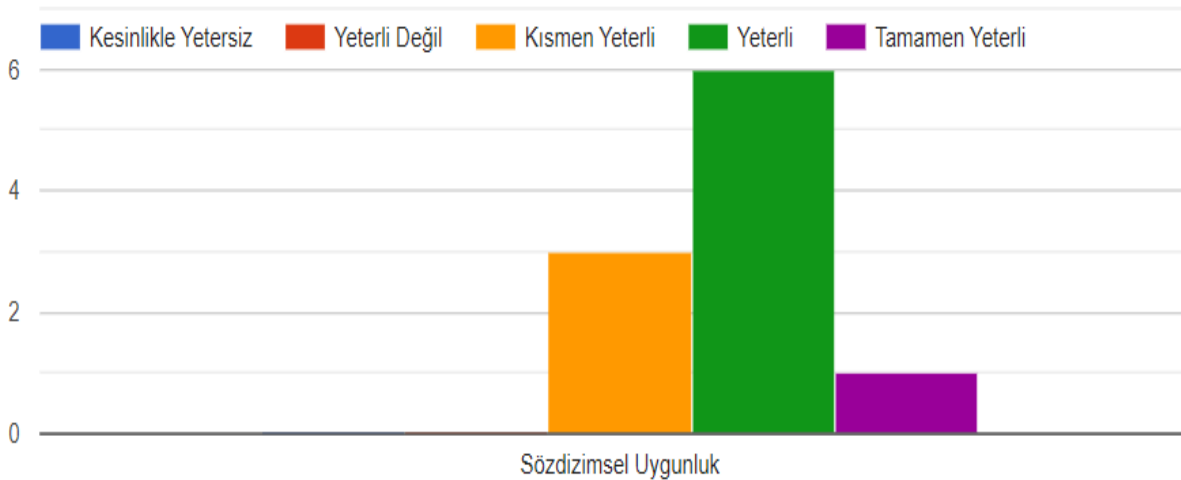
18) Metindeki 8 sıralı yapılı cümle ve 6 birleşik yapılı cümle, seviyeye uygun olarak basit yapılı cümlelere dönüştürülmüştür.

Uyarlama işlemi yapıldıktan sonra özgün metinde bulunan 47 cümle ve 349 sözcük; uyarlanmış metinde 68 cümle, 384 sözcük olarak güncellenmiştir. A2 seviyesine uygun bir şekilde yapılan uyarlama işlemlerinin sonucunda otantik metne göre cümle ve sözcük sayısının arttığı görülmüştür.

Tüm bu işlemler yapılırken metnin akıcılığı, yalınlığı ve cümleler arası tutarlılığa özellikle dikkat edilmiştir.

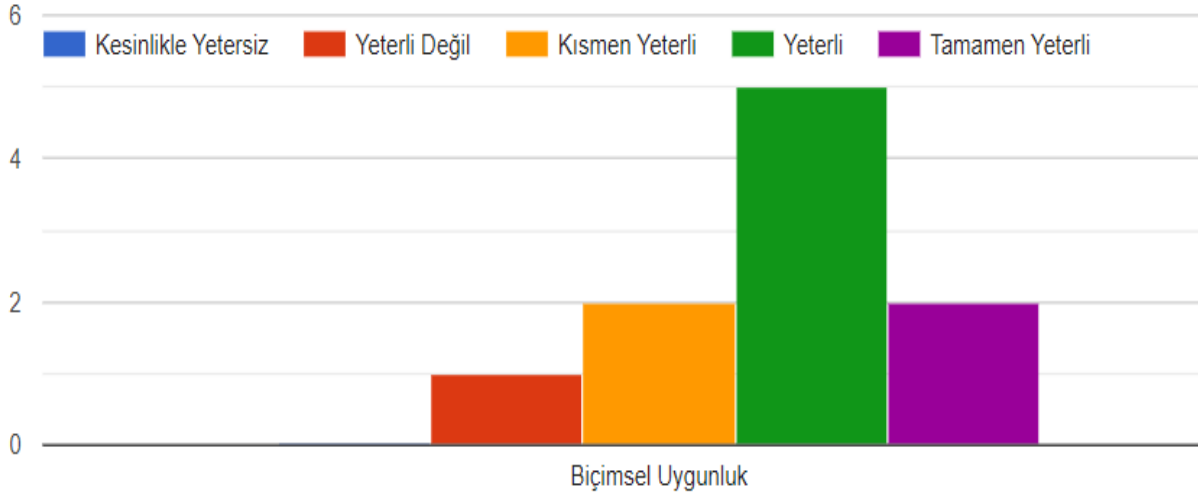
4.2. Uyarlanmış Metnin Yeterliliğine İlişkin Uzman Görüşleri

Bu başlık altında metin uyarlama işleminin yeterliliğine dair uzman görüşü anketinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Türkiye’de Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanındaki çeşitli kamu ve özel kurumlarda görev yapmış veya yapmakta olan 10 farklı uzmandan alınan görüşler, aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

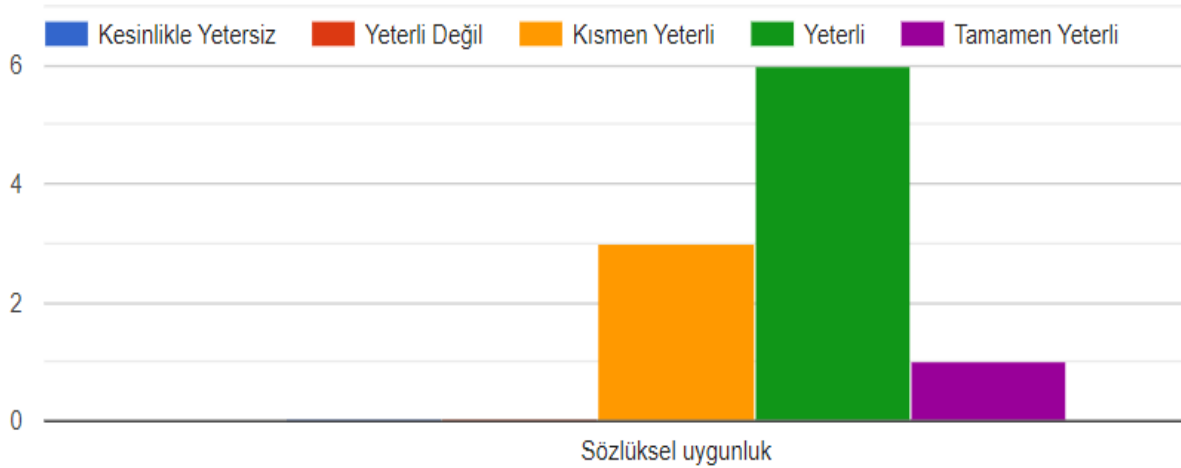
Şekil 11. Uyarlanmış metnin sözdizimsel uygunluğuna dair uzman görüşleri

Şekil 11 incelendiğinde, uyarlanmış metnin sözdizimsel uygunluğu bakımından fikir beyan eden alan uzmanlarından 1 kişi “kısmen yeterli”, 6 kişi “yeterli” ve 1 kişinin “tamamen yeterli” yanıtlarını verdikleri görülür.

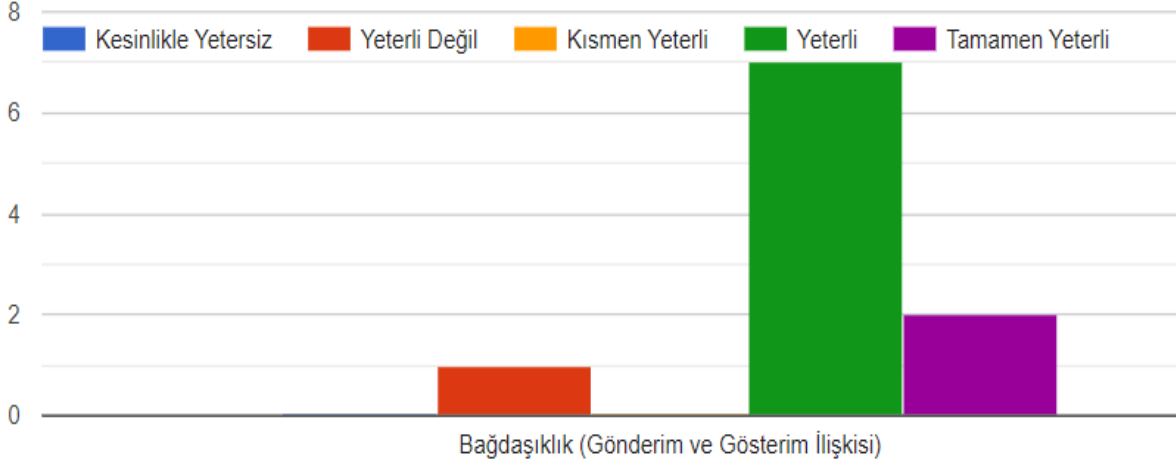
Şekil 12. Uyarlanmış metnin biçimsel/morfolojik uygunluğuna dair uzman görüşleri

Şekil 12 incelendiğinde, uyarlanmış metne dair biçimsel/morfolojik uygunluk bakımından fikir beyan eden alan uzmanlarından 1 kişi “yeterli değil”, 2 kişi “kısmen yeterli”, 5 kişi “yeterli” ve 2 kişinin “tamamen yeterli” yanıtlarını verdikleri görülür.

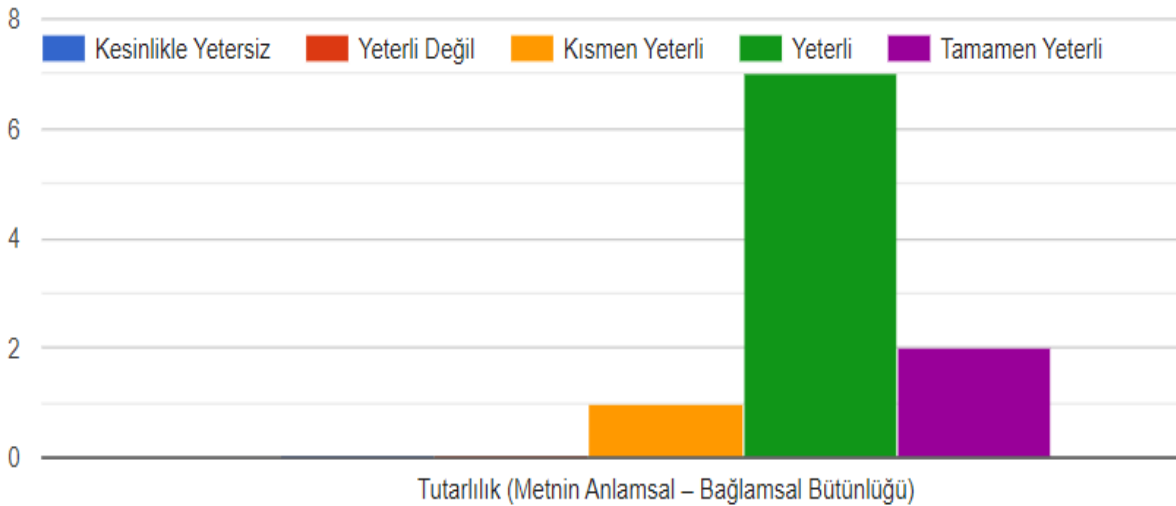
Şekil 13. Uzmanların uyarlanmış metni sözlüksel uygunluk bakımından değerlendirmeleri

Şekil 13 incelendiğinde, uyarlanmış metine dair sözlüksel uygunluk bakımından fikir beyan eden alan uzmanlarından 3 kişi “kısmen yeterli”, 6 kişi “yeterli”, 1 kişi “tamamen yeterli” yanıtlarını vermiştir.

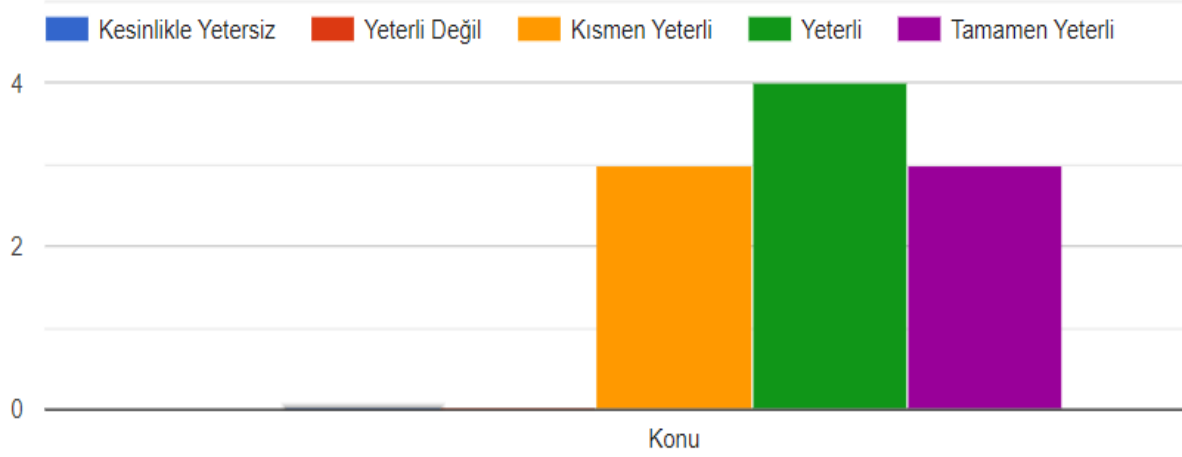
Şekil 14. Uzmanların uyarlanmış metni bağdaşıklık bakımından değerlendirmeleri

Şekil 14 incelendiğinde, uyarlanan metnin bağdaşıklık bakımından inceleyip fikir beyan eden alan uzmanlarından 1 kişi “yeterli değil”, 7 kişi “yeterli”, 2 kişi “tamamen yeterli” yanıtlarını vermiştir.

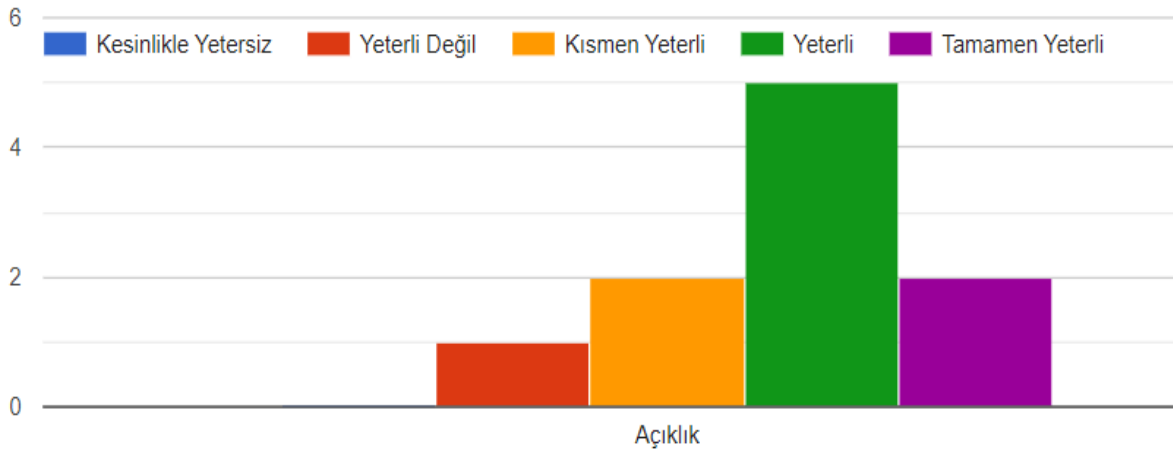
Şekil 15. Uzmanların uyarlanmış metni tutarlılık bakımından değerlendirmeleri

Şekil 15 incelendiğinde, uyarlanan metnin tutarlılığı bakımından fikir beyan eden alan uzmanlarından 1 kişi “kısmen yeterli”, 7 kişi “yeterli”, 2 kişi “tamamen yeterli” yanıtlarını vermiştir.

Şekil 16. Uzmanların uyarlanmış metni konu bakımından değerlendirmeleri

Şekil 16 incelendiğinde, uyarlanan metne dair konu bakımından fikir beyan eden alan uzmanlarından 3 kişi “kısmen yeterli”, 4 kişi “yeterli”, 3 kişi “tamamen yeterli” yanıtlarını vermiştir.

Şekil 17. Uzmanların uyarlanmış metni açıklık bakımından değerlendirmeleri

Şekil 17 incelendiğinde, uyarlanan metnin açıklığına dair fikir beyan eden alan uzmanlarından 1 kişi “yeterli değil”, 2 kişi “kısmen yeterli”, 5 kişi “yeterli”, 2 kişi “tamamen yeterli” yanıtlarını vermiştir.

Tablo 4
Uzmanların ankete verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması

	Ölçütler	Ortalama
Metindeki Dilsel Ölçütler	Sözdizimsel uygunluk	3.8
	Biçimsel/morfolojik uygunluk	4.2
	Sözlüksel uygunluk (söz varlığı)	3.8
	Bağdaşıklık (gönderim ve gösterim ilişkiler)	4.8
Metindeki Anlamsal Ölçütler	Tutarlılık (metnin anlamsal / mantıksal bütünlüğü)	4.1
	Konu	4.4
	Açıklık	3.8

Tablo 4 incelendiğinde alan uzmanlarının her ölçüte verdikleri beşli likert ölçeklerin cevaplarının aritmetik ortalama sonuçları görülmektedir. Aritmetik ortalama beş puan üst sınırı olmaktadır.

Tablo 4'e baktığımızda İlk bölümde dilsel ölçütler ele alınmış, verilen cevaplara göre öncelikli olarak metnin sözdizimsel uygunluğuna bakılmıştır. Uyarlanan metnin sözdizimsel uygunluğunun aritmetik ortalaması 3.8 olarak çıkmıştır. Bu sonuca göre metin sözdizimsel uygunluk açısından uygun bir şekilde uyarlanmıştır denilebilir. Uzmanların verdikleri yanıtlara göre metnin biçimsel/morfolojik uygunluğunun aritmetik ortalaması 4.2 olarak çıkmıştır. Bu ortalamaya göre uyarlanmış metin, biçimsel olarak amacına uygun bir şekilde uyarlanmıştır. Alandaki uzman kişilerin verdikleri yanıtlara göre metnin sözlüksel uygunluğu yani söz varlığının ortalaması 3.8 olarak çıkmıştır. Bu sonuca göre uyarlanan metin seviyeye uygun bir şekilde uyarlanmıştır.

Tablo 4'ün ikinci bölümünde, metnin anlamsal boyutuna bakılmıştır. Buradaki sonuçlara göre metnin bağdaşıklık açısından incelenmesi sonucunda, uzmanların verdikleri

cevaplara göre 4.8 sonucu ortaya çıkmıştır. Üst limit olan 5 sonucuna oldukça yakın olan puanlamadan dolayı uyarlanmış metnin en iyi bağdaşıklık açısından başarılı olduğu söylenebilir. Uyarlanmış metnin tutarlılığı yani metnin anlamsal ve mantıksal bütünlüğü, verilen cevaplara göre 4.1 sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuca göre metnin tutarlılık yönünden seviyeye uygun olarak uyarlandığını sonucuna ulaşılabilir. Uyarlanmak için seçilen metnin konusu, uzmanların verdikleri cevaplara göre 4.4 olarak çıkmıştır. Bu sonuca göre metnin konu seçiminin doğru olduğu söylenebilir. Uyarlanmış metin işe ilgili anlamsal boyuttaki son ölçüt olan açıklık ölçütü, uzmanların verdiği cevaplara göre 3.8 olarak çıkmıştır. Bu sonuca göre metnin açıklık ölçütüne göre yeterli düzeyde uyarlandığı söylenebilir.

Tablo 4 hakkında genel bir değerlendirme yapıldığında, alan uzmanlarının uyarlanmış metni okuduktan sonra verdikleri cevaplara ve alınan aritmetik ortalamalara göre metnin, A2 seviyesindeki yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere uygun olacak şekilde başarılı bir şekilde uyarlandığı sonucuna varılmaktadır.

4.3. Uyarlanmış Metnin Okuma Hızına Etkisine Dair Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın birinci alt amacı olan “Özgün metin ile A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlaması yapılan metin, aynı öğrencilere uygulandığında, öğrencilerin metni okuma hızlarında anlamlı bir fark oluşmakta mıdır?” sorusuna ait bulgular ele alınmıştır. Diğer bir deyişle özgün metnin okunma hızı ile uyarlanmış metnin okunma hızı arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakılmıştır.

Araştırmanın uygulanma aşamasında ilk olarak Manisa Celal Bayar Üniversitesi bünyesindeki DİLMER’de A2 seviyesindeki 17 öğrenciye özgün metin okutularak bir dakika süre verilmiştir ve öğrencilerin okudukları kelime sayısı tespit edilmiştir. Ardından araştırmanın ikinci aşaması için 15 gün ara verilmiş; 15 gün sonra aynı öğrencilere bu defa uyarlanmış metni bir dakika içerisinde okumaları istenmiştir. Bunu takiben okudukları kelime sayıları tespit edilmiştir.

Elde edilen sonuçlar ise aşağıda yer alan Tablo 5, Tablo 6 ve Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 5

Öğrencilerin özgün metinde bir dakika içinde okudukları sözcük sayısı

Öğrenci Kodu	Okuduğu Sözcük Sayısı	Öğrenci Kodu	Okuduğu Sözcük Sayısı
Ö1	170	Ö10	167
Ö2	83	Ö11	181
Ö3	39	Ö12	40
Ö4	77	Ö13	102
Ö5	160	Ö14	164
Ö6	252	Ö15	168
Ö7	267	Ö16	177
Ö8	188	Ö17	147
Ö9	137		

Tablo 5’te öğrencilerinin özgün metinde bir dakikada okudukları kelime sayılarına dair sonuçlar verilmiştir. Tabloya göre öğrencilerin okudukları sözcük sayısı, en düşük sayı olan 39 ile en yüksek sayı olan 267 arasında değişiklik göstermektedir.

Tablo 6

Öğrencilerin uyarlanmış metinde bir dakika içinde okudukları sözcük sayısı

Öğrenci Kodu	Okuduğu Sözcük Sayısı	Öğrenci Kodu	Okuduğu Sözcük Sayısı
Ö1	198	Ö10	330
Ö2	347	Ö11	267
Ö3	66	Ö12	47
Ö4	177	Ö13	156
Ö5	264	Ö14	261
Ö6	326	Ö15	269
Ö7	347	Ö16	220
Ö8	347	Ö17	301
Ö9	363		

Tablo 6’da, uyarlanmış metinde bir dakikada okudukları kelime sayılarına dair sonuçlar verilmiştir. Tabloya göre öğrencilerin okudukları sözcük sayısı, en düşük sayı olan 47 ile en yüksek sayı olan 363 arasında değişiklik göstermektedir.

Tablo 7

Öğrencilerin özgün ve uyarlanmış metinde bir dakika içinde okudukları sözcük sayılarının karşılaştırılması

Öğrenci Kodu	Özgün Metinde Okunan Sözcük Sayısı	Uyarlanmış Metinde Okunan Sözcük Sayısı	Fark
Ö1	170	198	+28
Ö2	83	347	+264
Ö3	39	66	+27
Ö4	77	177	+100
Ö5	160	264	+104
Ö6	252	326	+74
Ö7	267	347	+80
Ö8	188	347	+159
Ö9	137	363	+226
Ö10	167	330	+163
Ö11	181	267	+86
Ö12	40	47	+7
Ö13	102	156	+54
Ö14	164	261	+97
Ö15	168	269	+101
Ö16	177	220	+43
Ö17	147	301	+154
Ortalama	148	240	+192

Tablo 7’de öğrencilerin özgün ve uyarlanmış metinlerdeki okudukları sözcük sayılarının aritmetik ortalamaları tespit edilmiştir. Ayrıca her öğrencinin özgün ve uyarlanmış metinler üzerinde bir dakika içinde okudukları sözcük sayıları da belirlenmiştir. Böylece iki metin arasındaki farklar tespit edilmiş ve bu sonucunda aritmetik ortalamalara ulaşılmıştır.

Bulgulara göre uyarlanmış metnin bir dakika süre içerisinde okunması sonucu, öğrencilerin uyarlanmış metinde daha fazla sözcük sayısına ulaştığı görülmüştür. Böylelikle metin uyarlama işleminin okuma hızına olumlu katkısının olduğunu söylenebilir.

4.4. Uyarlanmış Metnin Kavrama Düzeyine Dair Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın ikinci alt amacı olan “Özgün metin ile A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlanması yapılan metin aynı öğrencilere uygulandığında, öğrencilerin metni anlamlandırmasında ortaya anlamlı bir fark çıkmakta mıdır?” sorusuna

cevap aranmıştır. Bu amaçla A2 seviyesi yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin, özgün metni ve uyarlanmış metni kavrama düzeyleri karşılaştırılmış ve aralarında anlamlı bir fark olup olmadığına bakılmıştır.

Bu amaçla Manisa Celal Bayar Üniversitesi DİLMER’de öğrenim gören A2 düzeyi Türkçe öğrencilerine yönelik şu süreç takip edilmiştir. İlk olarak özgün metin için 15 adet kavramayı ölçme amaçlı soru hazırlanmış ve öğrencilerden bunları cevaplamaları istenmiştir. Ardından 15 gün sonra bu defa uyarlanmış metne yönelik aynı öğrencilere aynı sorular yöneltilmiştir. Bu süreçte öğrencilere soruların cevaplarıyla ilgili herhangi bir dönüt verilmemiştir. Bu şekilde ön test ve son test arasındaki güvenilirliğin sağlanması hedeflenmiştir.

Öğrencilere sorulan 15 sorunun ilk 5 sorusu çoktan seçmeli sorulardan (altışar puan); ikinci 5 sorusu Doğru-Yanlış tipi sorulardan (altışar puan) ve son 5 sorusu Var-Yok tipi sorulardan (sekizer puan) oluşmaktadır. Metni kavramaya yönelik bu soruların toplam puanı 100 puan olarak belirlenmiştir.

Tablo 8

Öğrencilerin çoktan seçmeli sorulara verdiği yanıtlara göre oluşan puanlama

Öğrenci Kodu	Özgün Metnin Puanı	Uyarlanmış Metnin Puanı	Fark
Ö1	24	30	+6
Ö2	30	24	-6
Ö3	30	30	0
Ö4	24	18	-6
Ö5	12	30	+18
Ö6	18	18	0
Ö7	24	30	+6
Ö8	24	24	0
Ö9	0	24	+24
Ö10	18	24	+6
Ö11	24	30	+6
Ö12	18	30	+12
Ö13	12	30	+18
Ö14	24	24	0
Ö15	18	24	+6
Ö16	24	24	0
Ö17	0	12	+12
Ortalama	19	25	+6

Tablo 8 incelendiğinde, çoktan seçmeli sorularda özgün metin için en düşük ve en yüksek puanlar 0 ile 30 puan arasında değişmektedir. Öğrencilerin sorulara verdikleri cevapların puanlaması yapıp ortalamaları alındığında ise ortaya 19 puan gibi bir sonuç çıkmaktadır. Öte yandan uyarlanmış metin için en düşük ve en yüksek puanlar 12 ile 30 puan arasında değişmektedir. Öğrencilerin verdikleri cevaplarının puanlaması yapıp ortalamaları alındığında 25 puan gibi bir sonuca ulaşılmaktadır.

Yapılan uygulamada 2 öğrencinin puanlarının uyarlanmış metinde düştüğü; 5 öğrencinin puanlarında herhangi bir değişiklik oluşmadığı ve 10 öğrencinin puanlarının ise yükseldiği görülmüştür. Ayrıca özgün metin ve uyarlanmış metin arasında ortalama olarak pozitif yönde bir değişiklik olmuş, 6 puan değerinde olumlu bir fark olmuştur. Tüm bunlar göz önüne alındığında çoktan seçmeli kavrama sorularına verilen cevaplara göre uyarlanmış metnin başarıya ulaştığı söylenebilir.

Tablo 9
Öğrencilerin Doğru-Yanlış sorularına verdiği yanıtlara göre oluşan puanlama

Öğrenci Kodu	Özgün Metnin Puanı	Uyarlanmış Metnin Puanı	Fark
Ö1	24	30	+6
Ö2	12	30	+18
Ö3	24	18	-6
Ö4	12	18	+6
Ö5	12	24	+12
Ö6	12	18	+6
Ö7	12	30	+18
Ö8	24	18	-6
Ö9	24	18	-6
Ö10	24	24	0
Ö11	12	24	+12
Ö12	12	24	+12
Ö13	12	24	+12
Ö14	18	30	+12
Ö15	12	18	+6
Ö16	18	18	0
Ö17	18	18	0
Ortalama	16.5	22.5	+6

Tablo 9 incelendiğinde, Doğru–Yanlış sorularında özgün metin için en düşük ve en yüksek puanlar 12 ile 24 puan arasında değişmektedir ve öğrencilerin, sorulara verdikleri

cevapların puanlaması yapıp ortalamaları alındığında ortaya 16.5 puan gibi bir sonuç çıkmaktadır. Uyarlanmış metin için en düşük ve en yüksek puanlar 18 ile 30 puan arasında değişmektedir ve öğrencilerin, cevapların puanlaması yapıp ortalaması alındığında 22.5 puan gibi bir sonuç çıkmaktadır.

Gerçekleştirilen uygulama sonucuna göre 3 öğrencinin puanları uyarlanmış metinde düşmüş, 3 öğrencinin puanları arasında herhangi bir fark oluşmamış ve 11 öğrencinin puanlarının yükseldiği görülmüştür. Ayrıca özgün metin ve uyarlanmış metin arasında ortalama olarak pozitif yönde değişiklik olmuş, 6 puan değerinde olumlu bir fark olmuştur. Tabloda oluşan durum incelendiğinde uyarlanmış metnin, Doğru–Yanlış sorularında başarıya ulaştığı söylenebilir.

Tablo 10

Öğrencilerin Var-Yok sorularına verdiği yanıtlara göre oluşan puanlama

Öğrenci Kodu	Özgün Metnin Puanı	Uyarlanmış Metnin Puanı	Fark
Ö1	40	32	-8
Ö2	8	16	+8
Ö3	8	24	+18
Ö4	8	24	+18
Ö5	16	24	+8
Ö6	8	24	+18
Ö7	8	0	-8
Ö8	8	16	+8
Ö9	24	8	-16
Ö10	32	32	0
Ö11	32	16	-16
Ö12	16	16	0
Ö13	8	32	+24
Ö14	24	16	-8
Ö15	16	16	0
Ö16	16	16	0
Ö17	32	24	-8
Ortalama	18	20	+2

Tablo 10 incelendiğinde, Var–Yok sorularında özgün metin için en düşük ve en yüksek puanlar 8 ile 40 puan arasında değişmektedir. Öğrencilerin, sorulara verdikleri cevapların puanlaması yapıp ortalamaları alındığında ortaya 18 puan gibi bir sonuç çıkmaktadır. Uyarlanmış metin için en düşük ve en yüksek puanlar 0 ile 32 puan arasında

değişmektedir. Öğrencilerin verdikleri cevaplara göre puanlaması yapıp ortalaması alındığında 20 puan sonucu ortaya çıkmaktadır. Gerçekleştirilen uygulamada 6 öğrencinin puanları uyarlanmış metinde düşmüş, 4 öğrencinin puanları arasında herhangi bir fark oluşmamış. 7 öğrencinin puanlarının yükseldiği görülmüştür.

Öğrencilerin bireysel puanlarına bakıldığında en düşük puan alan öğrenci, uyarlanmış metindeki puanlamada yer almıştır. Özgün metin sorularında en yüksek puana ulaşılmıştır. Bu tablodaki bireysel sonuçlara göre uyarlanmış metnin aleyhine bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Ancak tüm katılımcıların ortalama puanına bakıldığında, uyarlanmış metinden sonra sorulan Var-Yok sorularında pozitif yönde 2 puanlık bir fark oluşmuştur. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda uyarlanmış metnin lehine bir sonuç olduğu söylenebilir.

Tablo 11

Öğrencilerin kavrama sorularına verdiği yanıtlara göre oluşan genel puanları

Öğrenci Kodu	Özgün Metnin Puanı	Uyarlanmış Metnin Puanı	Fark
Ö1	88	92	+4
Ö2	50	70	+20
Ö3	62	72	+10
Ö4	44	60	+16
Ö5	40	78	+38
Ö6	38	60	+22
Ö7	44	60	+16
Ö8	56	58	+2
Ö9	48	50	+2
Ö10	74	80	+6
Ö11	68	70	+2
Ö12	46	70	+24
Ö13	32	86	+54
Ö14	66	70	+4
Ö15	46	58	+12
Ö16	58	58	0
Ö17	50	54	+4
Ortalama	53.5	67.5	+14

Tablo 11 bütüncül bir bakışla incelendiğinde tüm soru tiplerinin dahil edildiği genel puanlama sonucuna göre özgün metin için en düşük ve en yüksek puanlar 32 ile 88 puan arasında değiştiği görülmektedir. Özgün metin için katılımcıların sorulara verdikleri

cevaplara göre puanlama yapılarak ortalamaları alındığında ortaya 53.5 puan sonucu çıkmaktadır.

Uyarlanmış metin için en düşük ve en yüksek puanlar 50 ile 92 puan arasında değişmektedir. Uyarlanmış metin için katılımcıların sorulara verdikleri cevaplara göre puanlama yapılarak ortalamaları alındığında ortaya 67.5 puan sonucu çıkmaktadır.

Genel puanlamada, sadece 1 öğrencinin puanı arasında herhangi bir fark oluşmadığı görülmektedir. 16 öğrencinin puanlarının ise uyarlanmış metin sorularında yükseldiği görülmüştür. Özgün metin ve uyarlanmış metin arasında ortalama olarak olumlu bir artış gözlemlenmiş, bu artış pozitif yönde 14 puan olarak ortaya çıkmıştır. Tabloda oluşan durum incelendiğinde uyarlanmış metnin, genel itibarıyla metnin kavranması konusunda, başarıya ulaştığı söylenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde Mavisel Yener'e ait *Tırtıl Teyze* kitabında yer alan aynı adlı öykünün A2 seviyesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere uyarlanması ve uyarlanan metnin okuma hızına etkisi ile metnin kavramasına etkisine yönelik bulgulara göre sonuç, tartışma ve öneriler başlıkları yer almaktadır.

5.1. Sonuç

Bu başlık altında dördüncü bölümünde yer alan araştırma ile ilgili "Bulgular" bölümünde ulaşılan bulgulardan elde edilen sonuçlar ele alınmıştır. Buna göre sırayla metnin uyarlanması, uyarlanmış metnin yeterliliği, uyarlanmış metnin okuma hızına etkisi ve uyarlanmış metnin kavrama hızına etkisine dair sonuçlar şu şekildedir.

Metnin uyarlanması işleminden elde edilen bulgular topluca değerlendirildiğinde özgün metinde bulunan 47 cümle ve 349 sözcüğün, uyarlanmış metinde 68 cümle ve 384 sözcük olarak güncellendiği görülür. Buna göre uyarlama sonucunda cümle ve sözcük sayısı artmıştır. Bu artışın sebebi, A2 seviyesine yönelik uyarlamada otantik metni daha kavranabilir ve kolay okunabilir kılmak için, otantik metni ilave sözcüklerle ve kolay anlaşılabilir cümlelerle genişletmek olarak değerlendirilebilir.

Uyarlanmış metnin yeterliliğine dair uzman görüşü bulguları topluca değerlendirildiğinde alan uzmanlarının verdiği cevaplara göre ortaya çıkan aritmetik ortalamanın, bu metnin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2 seviyesindeki öğrenciler için başarılı şekilde uyarlandığı sonucuna ulaştırır. Uzmanların metinle ilgili olumlu dönütler vermesi yararlanılan dil öğretim kazanımlarının ve yapılan uyarlamanın işlemlerinin metnin uyarlanmasında işe yaradığı şeklinde değerlendirilebilir.

Uyarlanmış metnin okuma hızına etkisine dair bulgular topluca değerlendirildiğinde bulgular bölümünde öğrencilere metinleri okumaları için verilen birer dakika sonunda okudukları kelime sayısı ölçülmüş, uyarlanmış ve özgün metin arasındaki fark belirlenmiştir. Ortaya çıkan bu farka bakıldığında uyarlanmış metinde okunan sözcük sayısının daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bilgidan yola çıkarak uyarlanmış metnin A2 seviyesindeki yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerine yönelik okuma hızını arttırdığı sonucuna ulaşılabilir.

Uyarlanmış metnin kavrama düzeyine etkisine dair bulgular topluca değerlendirildiğinde bulgular bölümünde ortaya çıkan genel puanlamada, sadece 1 öğrencinin puanı artış göstermemiştir. 16 öğrencinin puanlarında ise uyarlanmış metin için sorulan sorularda artış göstermiştir. Elde edilen bu bilgiler değerlendirildiğinde uyarlanmış metnin A2 seviyesi yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinde metnin kavranması bakımından başarıya ulaştığı sonucuna varılabilir.

5.2. Tartışma

Metin uyarlaması yapılırken Mavisel Yener'e ait *Tırtıl Teyze* kitabında yer alan aynı adlı öykü seçilmiştir. Metnin özgün hali A2 dil seviyesine uyarlanırken Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (CEFR), Türkiye Maarif Vakfının hazırladığı Maarif Vakfı A2 Seviyesi Okuma Becerisi Kazanımları ve Seviyelere Göre Dil Yapıları Listesi , Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Yabancı Diller Türkçe A2 Seviyesi Programı gibi ölçütlerden yararlanılmıştır. Bu ölçütlerden yararlanılarak yapılan uyarlama sonucunda uzmanların da görüşü alınmıştır.

Alanda tecrübesi bulunan 10 kişiye yöneltilen sorularla uyarlanan metin; sözdizimsel uygunluk, biçimsel/morfolojik uygunluk, sözlüksel uygunluk, bağdaşıklık, tutarlılık, konu ve açıklık bakımından değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda metnin uyarlanmasının geçerli ve güvenilir bir şekilde yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

“Özgün metin ile A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlaması yapılan metin, aynı öğrencilere uygulandığında, öğrencilerin metni okuma hızlarında ne kadar bir fark oluşmaktadır?” sorusundan hareketle 17 öğrenciye, 1 dakika süre verilerek ve 15 gün ara ile özgün metin ve uyarlanmış metin okutulmuştur. Böylece her öğrencinin bu süre zarfında kaç kelime okuduğu hem özgün metinde hem de uyarlanmış metinde tespit edilmiştir. Öğrencilerinin özgün metindeki ve uyarlanmış metindeki okudukları sözcük sayısının aritmetik ortalaması tespit edilmiştir. Bulgulardan elde edilen sonuçlara göre uyarlanmış metnin bir dakika süre içerisinde okunması sonucu, öğrencilerin uyarlanmış metinde daha fazla sözcük sayısına ulaştığı görülmüştür.

Araştırmada, “Özgün metin ile A2 dil seviyesine uygun olarak uyarlaması yapılan metin aynı öğrencilere uygulandığında, öğrencilerin metni kavramalarında ne kadar bir fark ortaya çıkmaktadır?” sorusundan yola çıkılarak özgün metin ve uyarlanmış metin arasındaki kavranabilirlik farkına bakılmıştır. 17 öğrenciye 15 gün arayla ve soruların cevapları hakkında dönüt verilmeden ve metin okutulduktan sonra kavrama soruları verilip cevapları alınmıştır. Bu cevapların puanlaması yapıldıktan sonra özgün metin ve uyarlanmış metnin puan farkına bakılmıştır. Genel puanlama yapıldığında, sadece 1 öğrencinin puanı arasında herhangi bir fark oluşmamıştır, geri kalan 16 öğrencinin puanlarını yükselttiği görülmüştür. Özgün metin ve uyarlanmış metin arasında ortaya çıkan ortalama puanlar alındığında pozitif yönde 14 puan fark tespit edilmiştir.

Kutlu (2015) tarafından yapılan Ömer Seyfettin’in “Kaşağı”, “Perili Köşk” adlı öyküleri A1-A2 düzeyine göre uyarlanması çalışmasında ve Ay (2020) tarafından yapılan Sait Faik Abasıyanık’ın “Birtakım İnsanlar” öyküsünün B1 düzeyine göre uyarlanması çalışmasında bu çalışmayla benzer olarak Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde bulunan ölçütlerden ve Yeni İstanbul Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı’ndaki dil bilgisi ölçütlerinden yararlanılmıştır. Bu ölçütlerin yukarıdaki çalışmalarda ve bu çalışmada kullanılması eserlerin uyarlanması aşamasında doğru kaynaklara başvurulduğunu göstermektedir. Kiraz’ın (2018) metinlerin sözdizimsel yalınlaştırması çalışmasında, Aktan’ın (2019) Halide Edip Adıvar’ın “Himmet Çocuk” öyküsünün B1-B2 düzeyinde sadeleştirme çalışmasında, Ahmet’in (2021) Ömer Seyfettin’in “Pembe İncili Kaftan” öyküsünün B1 düzeyine uyarlama çalışmasında, Maldonado’nun (2023) Moliere’in *Hastalık*

Hastası eserinin A2 düzeyinde uyarlanması çalışmasında ve gerçekleştirilen bu çalışmada uzman görüşlerine yer verilmiştir. Bu şekilde yapılan sadeleştirme veya uyarlama çalışmalarının geçerlilik ve güvenilirliğinin sağlanması hedeflenmiştir. Ancak Maldonado'nun (2023) uyarlama çalışmasında seçtiği eserin 8 uzmanın 3'ü tarafından uzun bulunmuştur. Ayrıca yaptığımız çalışmada kullanılan eserin kısa bir eser olması yönünden Maldonado'nun (2023) çalışması ayrılmaktadır. Temel dil düzeyi olan A2 seviyesindeki öğrenciler için uzun eserler dezavantaj oluşturabilir bu sebeple kısa metinlerin tercih edilmesi öğrencilerin dile olan tutumlarını da olumlu etkileyecektir. Kiraz (2018) tarafından yapılan çalışmada ve bu çalışmada uyarlanmış metinlerin okuma hızları ölçülmüştür. Ancak Kiraz (2018) tarafından yapılan çalışmada okuma hızları birden fazla kurumdaki öğrenciler üzerinde yapılırken bu çalışmada okuma hızı sadece bir kurumda bulunan öğrencilere gerçekleştirilmiştir. Son olarak uyarlama çalışması yapılan eserlerin yazarları geçmiş zamanda yaşamış yazarlardan, Türk ve dünya edebiyatındaki klasik eserler arasından seçilmiştir. Böyle bir durumda, özgün metinde güncel olmayan sözcükler veya dil kuralları bulunabilir. Özgün metin uyarlanmış metne dönüştürülürken özgün metindeki iletinin doğru verilmesini engelleyebilir. Bu sebeple eser ve yazar seçiminde güncelliğe dikkat etmek hem günümüzde kullanılan dil özelliklerini ve kurallarını daha iyi yansıtmamızı hem de güncel kültür öğelerini daha iyi aktarmamızı sağlayacaktır.

5.3. Öneriler

Çalışmanın bu başlığı altında bu çalışmadan elde edilen bulgular ve önceki çalışmaların sonuçları ile yapılan karşılaştırmalardan hareketle Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanına yönelik bazı öneriler sıralanmıştır:

1) Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi amacıyla metin uyarlaması yapılırken öğrencilerin dil seviyelerine uygun dil bilgisi yapıları ve kelimeler seçilmelidir. Bu sebeple uyarlama yapılırken hem uzmanlardan destek alınmalı hem de ulusal veya uluslararası geçerliliği olan kurum ve kuruluşların dil seviyesi ölçütlerine dikkat edilmelidir.

2) Türkçe öğrenen yabancılara uygun olarak metin uyarlaması yapılırken metnin uzunluğuna dikkat edilmeli ve temel seviyedeki öğrenciler için öykü, masal gibi kısa metinler seçilmelidir. Orta ve ileri seviyedeki öğrenciler için roman türü eserlere yer verilebilir.

3) Uyarlanacak metin seçimi yapılırken Türk edebiyatından ve güncel yazarlardan seçimler yapılması hem güncel kültür öğelerimizi tanıtmak açısından hem de güncel dil yapılarının kullanılabilmesi açısından daha yararlı olacaktır.

4) Uyarlanmış metinlerin sayısının artırılması hem ders esnasında hem de ders dışı zamanlarda öğrencilerin seviyelerine uygun materyaller oluşturulması açısından çeşitlilik sağlayacaktır. Bu sebeple hem kurumsal düzeyde hem de bireysel düzeyde bu çalışmaların artırılması gerekmektedir.

5) Uyarlama yapılan çalışmalarda uyarlanacak metinlerin çeşitli metin türlerinde seçilmesi çeşitliliği arttırmak adına alana katkı sağlayacaktır.

6) Mavisel Yener'e ait "Tırtıl Teyze" öyküsünün uyarlanmasıyla elde edilen bulgulardan yola çıkarak aynı yazarın diğer eserlerinin de yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında uyarlanması alana fayda sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Ahmet, S. (2021). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in "Pembe İncili Kaftan" Hikâyesinin B1 Seviyesine Uyarlama Çalışması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Akçamete, G. (1989). "Üniversite Öğrencilerinin Okumalarının Değerlendirilmesi". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22 (2), 735-753.
- Akkurt, E. (2011). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Türkçe Öğretmenlerinin 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Bilgilendirici ve Tahkiyeli Metinlerin Anlaşılabilirlikleri ile İlgili Görüşleri ve Metinlerin Metin Okunabilirliği Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Kırıkkale.
- Aksan, D. (1990). *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim 1*. TDK Basımevi: Ankara.
- Aksan, M. ve Aksan, Y. (1991). *Metin Kavramı ve Tanımları Dilbilim Araştırmaları*. Simurg Yayınları: İstanbul.
- Aktan, F. (2019). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Halide Edip Adıvar'ın Himmet Çocuk Hikâyesinin B1-B2 Düzeyinde Sadeleştirilmesi ve Etkinlik Hazırlanması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Çanakkale.
- Alderson, J. C. (2000). *Assesing Reading*, Cambridge University Pres: Cambridge.
- Allen, D. (2009). "A Study of the Role of Relative Clauses in the Simplification of News Texts for Learners of English". *System*, 37 (4), 585-599.
- Arıcı, A. F. ve Taşkın, Y. (2019). "Okuma Becerisinin Diğer Dil Becerileriyle İlişkisi". *International Journal of Field Education*, 5(2), 185-194.
- Atalay, A. (2022). Aytül Akal'ın "Kızım, Ben Çocukken..." Adlı Kitabının Yabancılara Türkçe Öğretimi A1-A2 Seviyesi Bağlamında Sadeleştirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Anabilim Dalı, Malatya.

- Ateşman, E. (1997). “Türkçede Okunabilirliğin Ölçülmesi”. *Ankara Üniversitesi Tömer Dil Dergisi*, 58, 171-174.
- Ateşman, E. (1997). “Türkçede Okunabilirliğin Ölçülmesi”. *Dil Dergisi*, 58, 71-74.
- Ay, S. (2020). Yabancılara Türkçe öğretimi için Sait Faik Abasıyanık'ın “Birtakım İnsanlar” Adlı Hikâyesinin B1 Seviyesine Sadeleştirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Anabilim Dalı, Antalya.
- Aytan, T., Çakır, T., Belikara, P. Ve Ustaoglu, S. (2018). “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sabahattin Ali'nin “Ayran”, Ayşe Filiz Yavuz'un “Kabak Tatlısı” ve Ömer Seyfettin'in “Üç Nasihat” Hikâyelerinin A2 Seviyesine Uyarlama Denemeleri”. *5. Yıldız Sosyal Bilimler Kongresi*. 13-15 Aralık 2018.
- Aytaş, G. (2005). “Okuma eğitimi.” *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3 (4): 461-470.
- Bakan, H. (2012). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Bir Uyarlama Denemesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Anabilim Dalı, Ankara.
- Bal, M. (1997). *Narratology*. University of Toronto Press: Toronto.
- Belçer, F. E. (2023). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sait Faik Abasıyanık'ın “Karanfiller ve Domates Suyu” ile “Bir Kaya Parçası” Gibi Hikâyelerinin A2 Seviyesine Uyarlama Çalışması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Çanakkale.
- Berardo, S. A. (2006). “The Use of Authentic Materials in the Teaching of Reading.” *The Reading Matrix*, 6 (2).
- Bezirci, B. ve Yılmaz, A. E. (2010). “Metinlerin Okunabilirliğinin Ölçülmesi Üzerine Bir Yazılım Kütüphanesi ve Türkçe için Yeni Bir Okunabilirlik Ölçütü”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Fen ve Mühendislik Dergisi*, 12 (3), 49-62.
- Bölükbaş, F. (2015). “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Metinlerinin Dil Düzeylerine Göre Sadeleştirilmesi”. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 1 (10), 924-935.

- Can, A. (2014). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Pegem Akademi: Ankara.
- Coşkun, E. (2002). “Okumanın Hayatımızdaki Yeri ve Okuma Sürecinin Oluşumu”. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (11).
- Council of Europe (2020), *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume*. Council of Europe Publishing: Strasbourg.
- Crossley, S. A., Allen, D. ve McNamara, D.S. (2011). “Text Readability and İntuitive Simplification: a Comparison of Readability Formulas”. *Reading in a Foreign Language*, 23: 84-101.
- Darian, S. (2001). “Adapting Authentic Materials for Language Teaching”. *In English Teaching Forum*, 39 (2): 27-40.
- Demirel, Ö. ve Şahinel, M. (2006). *Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri için Türkçe Öğretimi*. Pegem Yayınları: Ankara.
- Dilidüzgün, Ş. (2017). *Metindilbilim ve Türkçe öğretimi*. Anı Yayınevi: Ankara.
- Dubay, W. H. (2004). *The Principles of Readability*. Impact Information: U.S.
- Durmuş, M. (2013). “İkinci/Yabancı Dil Öğretiminde Özgün ve Değiştirilmiş Dilsel Girdi Üzerine”. *Turkish Studies International Journal for International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8 (1), 1291-1306.
- Ediger, M. (2001). Assessing Handwriting Achievement. (2023, 30 Kasım). Erişim adresi: <https://eric.ed.gov/?id=ED447508>.
- Erdem, D., Gün, M., Şengül, M. ve Şimşek, R. (2015). “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Okuma Metinlerinin Öğretim Elemanlarınca Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni ve İşlevsel Metin Özellikleri Kapsamında Değerlendirilmesi”, *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*, 10 (3), 455-476.
- Erdil, M. ve Açık, F.(2021). “Türkiye Maarif Vakfı Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı İle Türkçe Öğretim Setlerinde Dil Bilgisi İçeriklerinin İncelenmesi”. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 9 (4), 129-161.

- Erişek, Ö ve Yücel, F. (2002). “Dil Öğretiminde Yazınsal Metinlerin Yeri”. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (2), 63-76.
- Erkul, R. (2004). *Cümle ve Metin Bilgisi*. Anı Yayınevi: Ankara.
- Erkul, R. (2007). *Cümle ve Metin Bilgisi*. Anı Yayıncılık: Ankara.
- Fırat, M., Yurdakul, İ. K., Ersoy, A. (2014). “Bir Eğitim Teknolojisi Araştırmasına Dayalı Olarak Karma Yöntem Araştırması Deneyimi”. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2 (1), 64-85.
- Ghaffari, R. ve Kara, M. (2021). “Yabancılara Türkçe Öğretiminde B1 Düzeyi Dil Yeterliliklerine Uygun Edebî Metin Uyarlama”. *International Journal of Languages Education*, 9 (2), 233-266.
- Günay, D. (2001). *Metin Bilgisi*. Multilingual Yabancı Dil Yayınları: İstanbul.
- Güneş, F. (2009). *Hızlı Okuma ve Anlamı Yapılandırma*. Nobel Yayınları: Ankara.
- Gür, G. (2023). Sınıf Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitimi Öğretmen Adaylarının Çocuk-Medya İlişisine Dair Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sınıf Eğitim Anabilim Dalı, Çanakkale.
- Harmer, J. (1998). *How to Teach English*. Longman Press: England.
- Hengirmen, M. (1999). *Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. Engin Yayınları: Ankara.
- İltar, L. ve Açık, F. (2019). “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin Türlerinin Sınıflandırılması ve Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinin Değerlendirilmesi”. *Türkiyat Mecmuası – Journal of Turkology*, 29 (2), 311-346.
- Karaman, M. (2021). Yetişkin Dizartrik Hastalarda Konuşmanın Dilbilgisel ve Akustik Özelliklerinin Konuşma Anlaşılabilirliğine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstinye Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Nobel Akademi Yayıncılık: Ankara.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler*. Nobel Yayıncılık: Ankara.
- Karatay, H. (2014). *Okuma Eğitimi Kuram ve Uygulama*. Pegem Akademi Yayıncılık: Ankara.

- Karatay, H; Bolat, K. K.; Güngör, H. (2013). "Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik ve Anlaşılabilirliği". *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (6), 603-623.
- Kaya, M. (2018). Dokuzuncu Hariciye Koşu ve Yılkı Atı Adlı Eserlerin Yabancılar için A2 Düzeyine Uyarlanması. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Anabilim Dalı, Ankara.
- Kaya, N. N. (2019). Türk Destanlarının Yabancılara Türkçe ğretiminde Kullanılacak Metne Uyarlanması. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Keskin F. ve Okur A. (2013). *Yabancılara Türkçe ğretimi El Kitabı*. Grafiker Yayınları: Ankara.
- Kiraz, E. (2018). Türkçenin Yabancı Dil Olarak ğretiminde Kullanılan Metinlerde Sözdizimsel Yalınlaştırmanın Okuma Hızı Ve Kavrama Düzeyine Etkisinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Anabilim Dalı Burdur.
- Klare, G. R. (1963). *The Measurement of Readability*. Ames, Iowa State University Press: Iowa.
- Korkmaz, Z. (1992), *Grammer Terimleri Sözlüğü*, TDK Yayınları: Ankara.
- Kutlu, A. (2015). Yabancılara Türkçe ğretiminde mer Seyfettin'in Kaşığı ve Perili Köşk Adlı Hikâyelerinin A1-A2 Seviyesine Uyarlanması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Anabilim Dalı, Ankara.
- Long, M. H. (1996). *The Role of Linguistic Environment in Second Language Acquisition*. Academic Press: San Diego.
- Lotherington H. ve Woloszyn, H. (1993). "Do Simplified Texts Simplify Language Comprehension for ESL Learners". M. L. Tickoo (ed.). içinde *Theory and Application*. (140-154). SEAMEO Regional Language Centre Press: Manila.
- Maldonado, B. (2023). Yabancı Dil Olarak Türkçe ğretiminde Moliere'in Hastalık Hastası Adlı Eserinin A2 Seviyesine Uygun Uyarlama alışması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. anakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Eğitim Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Çanakkale.

- Mavisel Yener'in Yaşam Öyküsü (2023, 17 Aralık). Erişim adresi: https://maviselyener.net/?page_id=217.
- MEB (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Taslak Basım Devlet Kitapları Genel Müdürlüğü: Ankara.
- MEB (2017), *Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Yabancı Diller Türkçe A2 Seviyesi Kurs Programı*, Taslak Basım Devlet Kitapları Genel Müdürlüğü: Ankara.
- Nunan, D. (1999). *Second Language Teaching and Learning*. Heinle & Heinle Publishers Inc: London.
- Öz, F. (2001). *Uygulamalı Türkçe Öğretimi*. Anı Yayınları: Ankara.
- Özbay, M. (2000). *İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri -Alan Araştırması-*. Bizim Büro Basımevi: Ankara.
- Özdemir, S. ve Eroğlu, E. (2022). “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapılan Metin Uyarlama Çalışmalarının Betimsel Analizi”. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 11 (4), 1613-1631.
- Proust, M. (2017). *Okuma üzerine*. I. Ergüden (çev.). Notos Kitap: İstanbul.
- Ragan, A. (2006) Using adapted text in ell clasroom. *The ELL Outlook*, 5 (2). Erişim: 31.03.2023, https://www.coursecrafters.com/ELLOutlook/2006/mar_apr/ELLOutlookITIArticle1
- Richards, J. C. ve Schmidt, R. (2002). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*. Longman: Harlow.
- Siddhartan, A. (2004). *Syntactic simplification and text cohesion, Technical report, University of Cambridge*. Erişim: 29 Kasım 2023, <http://www.cl.cam.ac.uk/techreports/UCAM-CL-TR-597.pdf>
- Şahin, Yağmur, Ş. ve Aydın, G. (2014). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler*. Pegem Akademi Yayıncılık: Ankara.
- Şerif, O. (2016). “Türkçede Ana Dil ve Ana Dili”. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 2 (1), 311-322.

- Tamo, D. (2009). "The Use of Authentic Materials İn Classrooms." *Linguistic and Communicative Performance Journal*, 2 (1), 74-78.
- TDK. (2023). Güncel Türkçe sözlük. Erişim: 30 Kasım 2023, <https://sozluk.gov.tr/>.
- Temizyürek, F. ve Birinci, F. G. (2016). "Yabancı Dil Öğretiminde Otantik Materyal Kullanımı". *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 5 (1), 54-62.
- Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan, M. (2017). *Konuşma Eğitimi*. Pegem Akademi Yayıncılık: Ankara.
- Türkiye Maarif Vakfı (2019). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı*. Bayem Ajans: İstanbul.
- Uzun, L. (1995). *Orhun Yazıtlarının Metindibilimsel Yapısı*. Simurg Yayınları: İstanbul.
- Vucic, M., Kraljik, H. ve Vukovic, N. (2000). Text attack – taking the text beyond the page. Erişim: 14 Aralık 2023, [Text easification is the method through/by which the reading is made more enjoyable, more relevant, more fun and above all – \(googleusercontent.com\)](https://www.googleusercontent.com/).
- Yaman, C. (2022). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Okuma Kitaplarının Okunabilirlikleri. Yüksek Lisans Tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Yaşar, S. A. (2019). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metin Uyarlama Ve Memduh Şevket Esendal'ın Pazarlık Hikâyesinin A2 Seviyesine Göre Uyarlanması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Kütahya.
- Yener, M. (2021). *Tırtıl Teyze*. Bilgi Yayınevi: Ankara.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2021). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Y. (2021). Yabancılara Türkçe Öğretimi Kapsamında Ömer Seyfettin'in Bazı Hikâyelerinin B1 Seviyesine Uyarlanması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Anabilim Dalı, İstanbul.
- Yüksel, H. G. (2007). "Anlatısal Metinler ve Kısa Öykü". *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1), 153-174.

EKLER

EK 1

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ ETİK KURUL İZİNİ

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu
Bilimsel Araştırma Etik Kurulu

Sayı : E-84026528-050.01.04-2300018999
Konu : Başvuru İncelenmesi

20.01.2023

Sayın Çağdaş GÜR

Yürütücülüğünüzü yapmış olduğunuz 2023-YÖNP-0027 nolu projeniz ile ilgili Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nun almış olduğu 19.01.2023 tarih ve 01/19 sayılı kararı aşağıdadır.

Bilgilerinize rica ederim.

KARAR 19- Sorumlu yürütücülüğünü Prof. Dr. Ömer SOLAK'ın yaptığı ve proje araştırmacısı Çağdaş GÜR tarafından gerçekleştirilen "Mavisel Yener'in "Tırtıl Teyze" Öyküsünün Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi A2 Düzeyine Uyarlanması, Okunabilirliği ve Kavranabilirliği" başlıklı araştırmanın, ilgili taahhüt edilen izinlerin alınması ve Bilimsel Araştırmalar Etik Kuruluna sunulması koşulu ile Etik Kurul ilkelerine uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

EK 2
METİN KAVRAMA SORULARINI UYGULAMA İZİNİ

Evrak Tarih ve Sayısı: 02.01.2024-694522

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü

Sayı : E-15706780-199-694522
Konu : Çalışma Yapma İsteği

02.01.2024

İLGİLİ MAKAMA

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Bölümü öğrencisi olan Çağdaş GÜR' ün "Mavisel Yener'in Tırtıl Teyze Öyküsünün Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi A2 Düzeyine Uyarlanması, Okunabilirliği ve Kavranabilirliği" başlıklı tezi için Merkezimizde öğrenim gören öğrencilere 13.03.2023 ve 27.03.2023 tarihlerinde metin kavrama sorularını uygulama izni verilmiştir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

EK 3
GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM METNİ

Sizi Çağdaş GÜR tarafından yürütülen “Mavisel Yener’in “Tırtıl Teyze” Öyküsünün Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi A2 Düzeyine Uyarlanması, Okunabilirliği ve Kavranabilirliği” başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı, Celal Bayar Üniversitesi DILMER’de öğrenim gören öğrencilere uygulanacak olan “Tırtıl Teyze” öyküsü üzerinden Mavisel Yener’in öykülerinin YDOT alanında A2 seviyesine uyarlanabilirliği, okunabilirliği ve kavranabilirliğini ortaya koymaktır.

Tahminen 20 dakika ayırmanız yeterli olacaktır. Bu çalışmaya katılmak, tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahiptir. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

Araştırmacının E- Posta Adresi:

Cep Telefonu :

-
- Araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.
- Araştırmaya katılmayı kabul etmiyorum.

EK 4
METİN KAVRAMA SORULARI

Adınız Soyadınız:

Kaç Yaşındasınız:

Cinsiyetiniz:

Hangi Ülkeden Geldiniz:

Ana diliniz Nedir:

Eğitim Düzeyiniz:

Size verilen metni okuyup aşağıdaki soruları metne göre yanıtlayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi Tırtıl Teyzenin özelliklerinden değildir?(6 p.)

- A. Yeşil ve kaygan olması
- B. Ölümden korkmaması
- C. Tombul olması
- D. Bilgili olması

2. Kelebek kozadayken ne düşünmüştür?(6 p.)

- A. Kitaplar gibi güzelliğini başkalarına aktarmak
- B. Kozadan ne zaman çıkacak diye düşünmüş
- C. Eskiden tırtılmış ve bu zamanı çok özleyeceğini düşünmüş.
- D. Kanatlarım ne renk olacak diye düşünmüş.

3. Minik Tırtıl gelecekte kozaya girecektir. Kozada hangi kitap olacağını söylemiş?(6p.)

- A. Tarih kitabı
- B. Şiir kitabı
- C. Masal kitabı
- D. Roman

4. Kelebek kozanın içinde ne kadar zaman geçirmiştir?(6 p.)

- A. Bir ay
- B. Üç gün
- C. Bir yıl
- D. Üç hafta

5. Hangisi Minik Tırtıl'ın kişilik özelliğidir?(6 p.)

A. Meraklı

B. Tembel

C. Çekingen

D. Yardımsever

6. Metindeki bilgiler doğruysa “DOĞRU”, yanlışsa “YANLIŞ” bölümünü işaretleyiniz.

(Her soru 6 puandır.)

Sorular	Doğru	Yanlış
Minik Tırtıl'a göre kozalar şiş ve yünlerle örülür.		
Minik Tırtıl kozada masal kitabı olmak istemiş.		
Kelebek “Sevgi” isimli bir kitap olmak istemiş.		
Minik Tırtıl şişleri ve yünleri dut ağacının altındaki nineden görmüştür.		
Minik Tırtıl, Tırtıl Teyze ve Kelebek elma ağacının yaprağında buluşmuştur.		

7. Okuduğunuz metinde aşağıdakilerden hangileri vardır, hangileri yoktur?

(Her soru 8 puandır.)

Sorular	Var	Yok
Kelebek kozasında kanatlarını düşünmüş.		
Kelebek, sonsuza dek okunan bir kitap olmak istemiş.		
Teyze Tırtıl kelebek ile konuşmamış.		
Minik Tırtıl en sonda kozasına girmiş.		
Metinde kozaya giren karakter yok.		

Cevaplarınız için teşekkürler.

EK 5
UZMAN GÖRÜŞÜ ANKETİ UYGULAMA İZNİ

Re: Ölçek İzni

← ↶ ↷ ...

Kime: Siz 22.12.2022 Per 00:51

Merhaba Çağdaş Bey, öncelikle kolaylıklar diliyorum, anketi kullanmanızda bir sakınca yoktur, iyi çalışmalar.

Get [Outlook for Android](#)

From: Çağdaş GÜR
Sent: Wednesday, December 21, 2022 10:08:16 PM
To:
Subject: Ölçek İzni

Merhaba,
Ben Çağdaş GÜR, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Tezli Yüksek Lisans bölümünde öğrenciyim , Tez çalışmam için "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ömer Seyfettin'in Pembe İncili Kaftan Hikayesinin B1 Seviyesine Uyarlama Çalışması" isimli yüksek lisans tezinizde bulunan "Uzman Görüşü Anketi" isimli anketinizin kullanımı için sizlerden izin talep ediyorum.
Eğer izin verirsiniz, e-posta yoluyla iletişime geçerseniz sevinirim.

EK 6
UZMAN GÖRÜŞÜ ANKETİ

Adınız soyadınız:

Eğitim düzeyiniz:

Çalıştığınız kurum:

Bu eğitim-öğretim yılı sonunda A2 düzeyinde kaç farklı sınıfta çalışmış olacaksınız?

Aldığınız eğitim süresince aşağıda belirtilen alanlar konusunda hangi düzeyde çalıştınız?

	Hiç	Genel Bilgi Düzeyinde	Yoğun Olarak
Dil bilgisi			
Dil bilim			
Dil edinimi			
Edebiyat			
Türk Dili			
İkinci Dil Öğretimi			

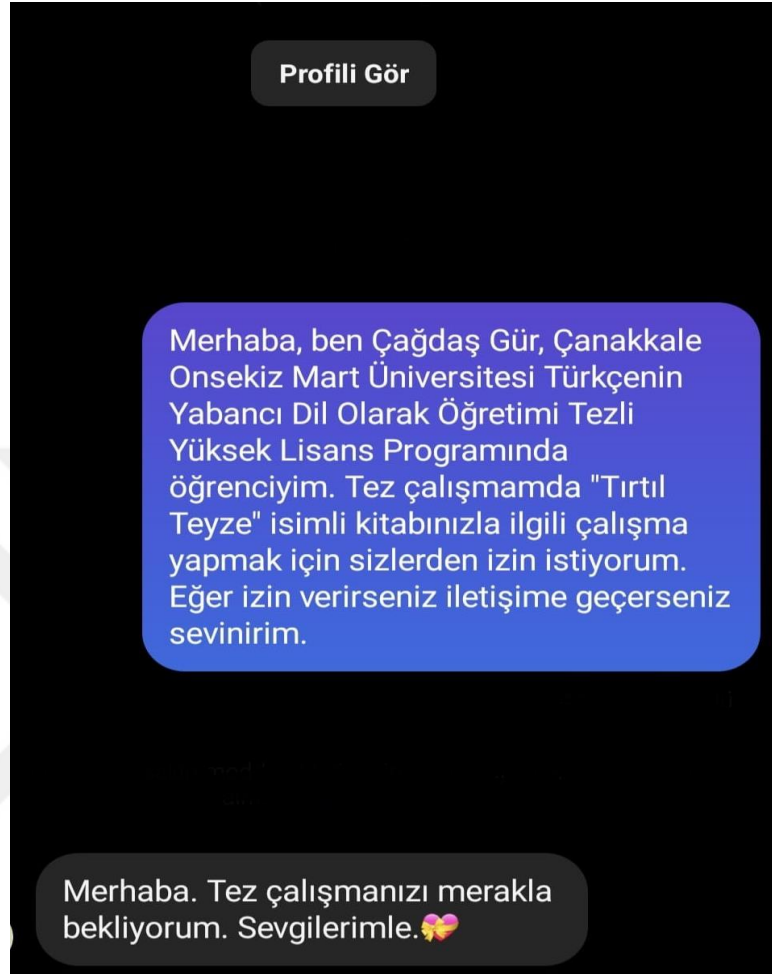
Uyarlanmış metni okuduktan sonra aşağıdaki tablodaki ölçütler çerçevesinde metni 1 “kesinlikle yetersiz”, 2 “yeterli değil”, 3 “kısmen yeterli”, 4 “yeterli”, 5 “tamamen yeterli” olmak üzere puanlayınız.

	Kesinlikle Yetersiz	Yeterli Değil	Kısmen Yeterli	Yeterli	Tamamen Yeterli
Sözdizimsel Uygunluk					
Biçimsel/morfolojik Uygunluk					
Sözlüksel Uygunluk (Söz Varlığı)					
Bağdaşıklık (Gönderim ve Gösterim İlişkisi)					
Tutarlılık (Metnin Anlamsal – Bağlamsal Bütünlüğü)					
Konu					
Açıklık					
Sözlük					

Ekleme istediğiniz başka bir şey var mı?

EK 7

ESER KULLANIMI İÇİN YAZARDAN ALINAN İZİN

EK 8 ÖZGÜN METİN

TIRTIL TEYZE

Minik tırtıl, teyzesi tombul tırtıl ve mavi kelebek, dut ağacının yaprağında buluşmuş, dereden tepeden konuşuyorlarmış.

Teyze tırtılda o gün garip bir değişiklik varmış.

“Senin neyin var teyze? Çok durgunsun.” demiş minik tırtıl.

Teyze tırtıl, kaygan yeşil bedenini kıpırdatmadan mırıldanmış:

“Şeyyy... Birkaç haftalığına gidiyorum buradan.”

“Nereyeee?” diye çığlık atmış minik tırtıl.

“Bak miniğim, bir süreliğine gözlerden uzak olmam gerek, kozamı örüp içine girme zamanım geldi.”

“Neee, örgü örmek mi? İyi ama seni hiç elinde şişlerle, yünlerle görmedim ki!”

Onları sessizce dinleyen kelebek söze karışmış:

“Sen nereden biliyorsun bakayım şişleri, yünleri minik tırtıl?”

“Her akşam dut ağacının altına bir nine geliyor. İşte onun şişleri, yünleri var.”

Teyze tırtıl ve mavi kelebek bu yanıtı duyunca gülüşmüşler.

“Evet ama koza öyle örülmez. Koza örmek için ağzımızda bir sıvı oluşur. Bu yapışkan sıvı ile bedenimizin her yanını kaplar, içine gireriz.”

Minik tırtıl çok meraklıymış:

“Neden koza örmemiz gerekiyor?” diye sormuş.

“Kozalarının içinde değişime uğrayıp kelebek olmak ve uçabilmek tırtılların düşüdür de ondan.” demiş tombul teyze.

Bin bir desenli mavi kelebek uzaklara dalmış:

“Kozamın içindeyken, üç hafta boyunca nasıl da özlemiştim güneşi. Uçmayı düşlemiştim hep, başardım işte.” demiş.

Minik tırtıl, körpe yaprakları kemirirken söylenmiş:

“Bence üç hafta boyunca o şeyin içinde kalmak çok sıkıcı.”

Teyze tırtıl, kelebeğe sormuş:

“Sahi, içerisi sıkıcı mı?”

“Hayır, hiç değil. Bol bol uyursun kozanın içinde. Uyanırken de hep sevgiyi barışı, güzellikleri düşünmeli bir tırtıl. O zaman, kanatlarının rengi çok parlak, bol desenli güzel bir kelebek olarak çıkar kozadan.” demiş kelebek.

“Sen neler düşündün kozanda?” diye sormuş minik tırtıl.

Kelebek gülmüş:

“Ben kitapları düşündüm. Kitaplar gibi, kendi güzelliğimi başkalarına da katmayı istedim.”

Minik tırtıl gözlerini kocaman kocaman açmış:

“İyi ki kozadan bir kitap olarak çıkmamışsın!”

“Çok düşünmüştüm ‘bir kitap olsaydım ne kitabı olurdu?’ diye. Tarih mi, şiir mi, roman mı, öykü mü, masal mı...”

Minik tırtıl hemen atlamış söze:

“Ben masal kitabı olmak isterdim. Çocuklar severek okusun diye.”

“Ben ne kitabı olursam olayım, sonsuza dek okunan bir kitap olmak isterdim.” Ezgileri, renkleri, çiçekleri, çocukları anlatsın.” demiş teyze tırtıl.

Kelebek onları dinledikten sonra gülümsemiş, kanatlarını çırpıp uzaklaşırken seslenmiş:

“Ben kitapsam, adım ‘sevgi’ olsun; kapağıma, ille de mavi bir kelebek konsun.”

EK 9 UYARLANMIŞ METİN

TIRTIL TEYZE

Minik tırtıl, Minik Tırtıl'ın teyzesi Tombul Tırtıl ve Mavi Kelebek, dut ağacının yaprağına gitmişler. Günlük olaylardan konuşmuşlar. Teyze Tırtıl'da o gün garip bir değişiklik varmış.

Minik Tırtıl, “Teyze, senin neyin var? Çok durgunsun.” demiş.

Teyze Tırtıl, kaygan yeşil bedenini kıpırdatmamış. Mırıldamış:

“Şey, buradan birkaç haftalığına gidiyorum.”

Minik Tırtıl, “Nereye?” diye çığlık atmış.

Teyze Tırtıl, “Minik Tırtıl bak. Bir süreliğine başka yerde olacağım. Kozamı öreceğim. Kozamın içine girme zamanım geldi.” demiş.

Minik Tırtıl, “Ne, örgü örmek mi? İyi ama seni hiç elinde şişlerle, yünlerle görmedim.” demiş.

Onları sessizce dinleyen kelebek aniden konuşmaya başlamış.

“Minik Tırtıl, sen şişleri, yünleri nereden biliyorsun? demiş.

Minik Tırtıl, “Her akşam dut ağacının altına bir nine geliyor. İşte onun şişleri, yünleri var.” demiş.

Teyze Tırtıl ve Mavi Kelebek bu yanıtı duymuşlar. Sonra gülmüşler.

Mavi Kelebek, “Evet ama koza bu şekilde olmaz. Bu yapışkan sıvı, bedenimizin her yerini kaplar. Sonra kozanın içine gireriz.” demiş.

Minik Tırtıl çok meraklı bir şekilde:

“Neden koza örmemiz gerekiyor?” diye sormuş.

Tombul Tırtıl Teyze, “Tırtılların hayali, kozalarının içinde değişmek ve uçabilmek de o yüzden.” demiş.

Bin bir desenli Mavi Kelebeğin aklına, kozadaki zamanı gelmiş.

“Kozamın içinde üç hafta geçti. Bu üç hafta, güneşi çok özledim. Her zaman uçmayı hayal ettim. İşte başardım.” demiş.

Minik Tırtıl, taze yaprakları kemirmiş ve kendi kendine söylemiş.

“Bence üç hafta o kozanın içinde kalmak çok sıkıcı.”

Teyze Tırtıl, kelebeğe sormuş:

“Gerçekten, kozanın içi sıkıcı mı?”

Mavi Kelebek, “Hayır, hiç sıkıcı değil. Kozanın içinde bol bol uyursun. Bir tırtıl, uyanık zamanlarında sevgiyi, barışı, güzellikleri düşünmeli. O zaman, kanatlarının rengi çok parlak olur. Bol desenli güzel bir kelebek olur. Bu şekilde kozadan çıkar.” demiş.

Minik Tırtıl, “Sen kozanda neler düşündün?” diye sormuş.

Mavi Kelebek gülmüş:

“Ben kitapları düşündüm. Kitaplar gibi kendi güzelliğimi başkalarına da vermek istedim.”

Minik Tırtıl gözlerini kocaman kocaman açmış:

“Ne güzel, kozadan kitap olarak çıkmamışsın!”

Mavi Kelebek, “Çok düşündüm ‘Bir kitap olsam ne kitabı olurum?’ diye. Tarih mi, şiir mi roman mı, öykü mü, masal mı olmalıyım.” demiş.

Minik Tırtıl hemen konuşmuş:

“Ben masal kitabı olmak isterim. Çocuklar güzelce okusun diye.”

Tırtıl Teyze, “Hangi kitap olsam da fark etmez. Her zaman başkalarının beni okumalarını isterim. Ezgileri renkleri, çiçekleri, çocukları anlatsın.” demiş.

Mavi Kelebek onları dinlemiş. Sonra gülümsemiş. Kanatlarını çırpılmış. Uzaklaşmış. Onlara seslenmiş:

“Ben bir kitap olsam. Adım ‘sevgi’ olsun. Kapağıma her zaman mavi bir kelebek konsun.” diye dileğini söyler.